

ناول

ناروغ

مومند محمدي احر

Ketabton.com

ناول

ناروغ

ليکوال

مومند محمدي اڅر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ناروغ - ناول

ليکوال: مومند محمدي اڅر

بياکتنه: احمدشاه وياړ

څپرندوی: اکسوس کتابپلورنځی

ډيزاين چارې: حسيب الرحمن

چاپځی: وايگل چاپ

چاپ کال: ۲۰۱۹ / ۱۳۹۸

پته: کابل، درېيمه ناحیه د دهبوري پارک جنوبي دروازي ته مخامخ

بیه: ۷۰ ښ

ISBN: 978-9936-653-20-7

☎ 0202 504 652, 0798 98 96 96

✉ aksosbookstore@gmail.com

📘 aksos book store 📺 aksosbookstore

www.aksosbookstore.af

د دې کتاب د هر ډول چاپ او خپرولو حقوق له څپرندوی سره خوندي دي.

ډالی

زما د زړه د تابلوگانو په نگارستان کې

د بنایسته تصویر خاوند

ابراهیم ایمان ته!

خو خبرې

د لوی خدای جل جلاله شکر ادا کوم چې زما کمزوري قلم ته یې په پښتو ژبه د څه لیکلو وس راکړ او د هغه پر پاک رسول درود او سلام .

ما د خیال له دېواله د یوه موسکېدلي سړي تصویر راښکته کړ، د ژوند د ښکلو او بدرنگو رنگونو پر وړاندې مې کېښود، د خولې موسکا یې ورکه شوه، له سترگو یې د رنگ داسې تورې لیکې راغلې لکه ژړېدونکې ناوې، کاغذ یې د ژوند له کړکۍ رانتونکو توپانونو څو ځایه وشلاوه...

تصویر له ننداره کېدلو ووت خو د ځان د نندارې شو، زما د خیال پر دېوال د یوه تصویر ځای تش شو خو تصویر د داسې سلو ماناگانو خاوند شو چې سړی یې د ځان په اړه په تفکیر کې ډوب کړ...

ما د سړي د خولې موسکا واخیسته، هغه ته مې دردونه او کړاوونه ورکړل، د عشق په خم کې مې ډوب کړ، دومره ژړا مې ورکړه چې په سترگو کې مې ورته د اوبنکو زېرمې وچې کړې، سودایي مې کړ، لېونی مې کړ او بالاخره ناروغ شو.

که څه هم هغه د ژوند خوندونه په دې جوارۍ کې بایلودل خو د ژوند د زور و
ماناگانو په داسې رموزو پوه شو چې فیلسوفان او صوفیان یې د لاسته راوړلو لپاره
د ساگانو په شمېر د زندگیو قربانی ته هم تیار وو...

ناروغ فریادونه وکړل، تاسو یې اورئ؛ خوښه مو چې په کټ کټ ورته خاندن
او که په زار زار ورته ژاړئ، خو اصلي خبره دا ده چې ناروغ زه نه یم، بلکه دا
یوازې زما د خیال د دېوال یو موسکېدلی تصویر دی چې ما رابنکته کړی او بیا
مې دردولی دی.

که ناروغ په دې هنرمندو فریادونو کې کله بې هنره شو، نو د خپلې مهربانۍ له
مخې یې وینئ.

تاسو ته مینه!

مومند محمدي اخر

ناروغ

اوس په کابل کې د سهار ۱۰:۳۷ دقیقې دي، مني د ساره توره ایستلې ده او د ونو پر زېري وهلو پانو یې ناتار دی...

هغه ورځ د ټکسي په مخکني سیت کې ناست وم، پوخ سرک مې د سترگو مخې ته راتښتېدلو، غرونه رالښېدل او هغه صحرا چې زمور کلی پکې پروت دی راڅخه لېرې کېدله، د موټر له شیشې سره هوا رانوتله او زما د غمبورو سره یې سرول.

کابل مې خوښ و، زړه مې خواره ټکانونه کول خو کلی پاتې کېدلو، کوبښن مې وکړ ورپسې خپه شم، خپه شوم خو نه پوهېدل چې رښتیا خپه شوم او که د کلي لپاره مې د دروغجن خپگان اظهار کاوه، ځکه نه پوهېدل چې زړه مې په یوه وخت هم خوندوره او هم بې خونده درزا کوله.

زه له کوچنیوالي همداسې يم؛ هوایي!

داسې چمونه راسره کیري چې په ندرت پېښېدلې شي، ایا ممکنه ده چې زړه په یوه وخت کې هم خوندوره او هم بې خونده درزا وکړي؟ بنایي اروا پوهان او یا هم فلسفيان دا خبره رد کړي او طبيبان خو بنایي له سره هیڅ پرې پوه نشي، کیدای شي وکولی شم دا ډول احساس شرح کړلی شم: داسې وم لکه یو لیونی او صحرايي شاعر چې دوی معشوقې ولري، له یوې یې بېلیري او د بلې په لور ځي! پر یوه مهال هم جدایي او هم وصال، شاعر په امتحان کې ښکېل شو، اوس به څه ډول شعر وایي؟

د کلي د هدیرې جنډې د سهار په شنه خړه او نمجنه هوا کې خورند سرونه ولاړې وې، داسې لکه چې کوم مټن د لیلای پر زنگانه ویده وي او لیلای پرېشانه زلفې خورې ټیټ سر د مخ ننداره کوي، حافظې مې دا تصویر ساتلی و ځکه کیدای

شول چې د کوم رسام په لاسونو يې پر کومه تابلو نقش کړي، د کلي د شنو ونو وروستی تته لیکه لکه نری وریخي لا هم نری کېدله. غرونه مې په څلونو له کلي لیدلي وو چې کوچني ښکارېدل، خو مور چې ورنېرېدې کېدلو وار په وار لویېدل، نه پوهیدم نن څه ډول ورځ وه؟ نن رښتیا هم هېښوونکې پېښې کېدلې! نن مې باید بیا هم هغه لیدلې وای چې د لمرخاته وروسته نفل يې کاوه، نن مې بیا هم غوښتل چې د دعا لپاره د هغې سپین پورته شوي لاسونه ووينم، بیا مې هم باید د نل په څېر د هغې خندانې سرې شونډې او نازک وښکي لیدلي وای، دا خو زما عادت و!

خو نن هر څه د عادت خلاف وو، د شپې مې فکر کړی و چې سهار به د دوی نیلي دروازه نیمکښه شي، د سپورمې په څېر سپین مخ به راښکاره شي موسکې به شي خو کیدای شي په شنه سهار زما مازدیگرنی ډالی دا وي: د خدای پامان! ان داسې هم پېښ نشول، هغه خو خبره هم نه وه چې زما د زړه پر تخت ناسته ده، ښايي څکه نه وه خبره چې د مستې ځوانې جام يې په سر اړولی مدهوشه وه، کله چې زما له سترگو د کلي دېوالونه او ونې پناه کېدل ښايي دې خپلې غټې تورې سترگې غړولې وي، ښايي زړه يې ټکانونه کړي وي، ایا چې کله يې له لمرخاته وروسته نفل څخه سلام گرځولی وي او زه يې نه وم لیدلی حیرانه شوې به نه وي؟ خو زه دا مهال د تورو دنگو غرونو تر منځ د هغه تور ښامار پر ملا سپور وم چې درې يې یو له بله بېلې کړې وې او په کېلچونو کې يې د موټر ټایرونو چنگ چنگ چېغې وهلې.

نور نو کلی نه و، یوازې مې په خیال کې درې تصویرونه ترې راوړي وو: هدیره، ونې او هغه.

خومره چې لېرې کېدلې د بې سپکې احساس مې کاوه، په درو کې زېږو او سرو گلانو د هرکلي په دود د عقیدت سرونه ښکته کول، د غرونو په سرونو سپینو واورو

د سپېڅلتيا تظاهر کاوه، د سرو چينو ترانه د موټر په شنې شنې اواز کې تربته شوې وه، موټروان وار په وار خپل لاس په گېر باندې ايسنودلو، کله به يې مخکې کشر کړ او کله وروسته چې له لرگيو د ډکو لويو لاريو څخه به مخکې کېدلو نو هغوی به په خپل قهرجن غږ داسې غوسه ښکاروله لکه په جومات کې د جمې له لمانځه وروسته چې کوم ماشوم په زينو کې له امسا په لاس سپين ږيري څخه په منډه مخکې شي او سپين ږيري له ځان سره وبنگيري.

د وطن خوږ طبيعت پر روح ښه اغېز کوي خو پر دې سربېره مې هم داسې احساس کاوه لکه د کومې بلا منگولې مې چې پر زړه ښخېږي او څومره چې مخکې ځم همدومره پرې زور کوي، سينه مې د گناهگار بنده د مړيستانه په څېر تنگيدله، ما الوت کاوه خو څومره چې پورته تلم وار په وار مې وزرونه په مضبوطو رسو تړل کېدل!

په ماشومتوب کې به چې گيله من شوم نو کرکې او خپگان به مې کړيکې وکړې، زما تر ستوني به ووتې، په چم گاوند کې به يې ازانگې وکړې، اوښکې به خبرې شوې، چينې به يې راوخوتولې او هر څه به يې ووينځل، لاندې به يې په لېمو لارې وکړې او په ځمکه کې به د ماشوم مړي په څېر د تل لپاره ښخې شوې، مور به خبره شوه، د کتان په پلو به يې مخ راته پاک کړ او د گرمې مينې په مچکه به يې ونازولم نو زړه به بېرته پاک او معصوم شو.

دا ځل مې احساسوله چې بل ډول خپگان دی، دا ځل کرکه نه وه ورسره مل بلکه له مينې سره يې جوړ جاړی کړی و، دا ځل دوی پتيلې وه چې پر زړه مې د غم پټې کېږدي، دا ځل ژوند غوښتل چې په الماری کې د داسې کتاب په څېر شي چې کلونه يې هم څوک راښکته نه کړي او په سر يې نری گرد انبار وي خو هيڅوک هم پيدا نشي چې پو يې کړي! زمور کتابونه خو بختور دي، يا يې لولو او يا يې هم په مياشت دوو کې له سرونو دورې پو کوو.

د ښاپېريانو ښار کابل ته رارسېدلی وم، دا په همدې نامه مشهور و، زه له پخوا پرې مېن وم، ما يې له کوچنيوالي په اړه نکلو نه اورېدلي وو، ما په تصور کې خو څو ځله ترسيم کړی و، هغه دېوال مې ډېر خوښ و چې د غره په ډډ کې ختلی و او غره يې دوه ځايه کړی و. ۱۲ بجې وې، لمر ته مې وکتل؛ قهرېدلی ښکارېدلو دومره چې له قهره خوتيدلو، ما خو هيڅ نه وو ورسره کړي، په کلي کې به ډېر مهربان ځلېدلو خو فکر کوم دی هم په کابل مېن و او دا يې نشوه زغملی چې زه يې له معشوقې مچکې واخلم!

زما پر زړه نا اشنا منگولې همداسې ښخې وې، استوگنځي ته رسېدلی وم خو ضمير مې شاهدي راکوله چې کوم څه پېښېدونکي دي، نا اشنا احساس مې په سينه کې راپورته شوی و او داسې ښکارېدله لکه زما په ستوني کې چې راتوليرې. هو، هماغه ورځ وه خو زه هماغه نه وم...

****

بې زړه وم، فکر مې کاوه يو داسې چا ته اړتيا لرم چې ټينگ مې په غېږ کې ونيسي تر هغې چې ساه مې ارامه شي او پښې مې له لړزيدلو کرارې شي، خو څوک نه وو، يوازې مې د کورنۍ دواړه لوري په لاسونو کې ونيول او پر ځان مې راتاو کړل، نابنده د ښوونځي پر نيلي دروازه ورننوتم، زما په فکر که پنجره يې وپولو بهتره به وي ځکه چې په هندي فلمونو کې د زندانونو هغو پنجره ته ورته وه چې کله د فلم هلک پکې بندي شي او کله هم بدماشان ورتهېل وهل شي، دا بيا د فلمي پوليسو په ضمير پورې اړه لري چې د فلم د هلک لوری نيسي او که د بدماشانو!

اسمان نيلي و ځای ځای وريځ وه خو داسې نه ښکارېدله چې په دې ورځ دې د باران وریدلو نيت هم ولري ځکه چې پرونی يې ښه زړه تش کړی و، ان په کوڅو او سړکونو کې لا هم اوبه ولاړې وې، زما بوتان ټول په خټو خړ شوي وو او پايڅو

ته مې هم ختې را الوتې وې، که په هغه ورځ زما پایڅې چا لیدلې وای نو ځکه
یې نه راپورې خندل چې په ښار کې د جوالیانو پتلونونه ان تر کوناتو پورې په
ختو ککړ وو خو دوی لا هم ژر ژر بوخت وو او بارونه یې کښول، یوازې یې په
شل افغانی د اوږو اته منه بوری په غره کې د خلکو کورونو ته خپرولې، له هغې
خوا به چې راغلل نو ملاوې به یې سپینې ککړې وې، داسې به ښکارېدله لکه
چې پرېستو سپینه د سپیڅلتیا ټاپه ورباندې وهلې وي، ماسپینین مهال یې ډېر پو
په سړو او بو د جومات نلونو ته اودسونه کول او ځانونه یې د جمې لمانځه ته
رسول خو ځینو نورو یې غوښتل چې د لمانځه پر ځای لا نورې شل او یا هم دوه
ځله شل افغانی پیدا کړي! ښایي دوی د ډېر بار وړلو له امله ډېر ځواکمن شوي
وو او له همدې امله یې ډېر ماشومان هم راوړي وو نو ځکه یې ډېر ځله شلو شلو
افغانیو ته اړتیا درلودله او یا هم ښایي شوم وي او غوښتل یې پر یوه شلگون بل
شلگون وراضافه کړي، په جومات کې پرېستو د اسمان له خاورې جوړه له اجرونو
او نور څخه ډک کنډولي گرځول او د لمونځ کوونکو پر سرانو یې اجرونه او
انوار شیندل، خو هغه جوالیان چې پاتې وو زما په اند یوازې پر ملا یې د اوږو له
بوجیو پاتې پر سپینو گردونو بسنه کوله! حیرانوونکې وه، دوی قانع وو؟ پر یو
وخت دوی شوم هم وو او قانع هم؟ له دې یې لا هېښوونکې دا چې لمونځ
کوونکي هم حریمان وو ځکه دوی غوښتل پر سرانو یې اجرونه او انوار وشیندل
شي.

د ښوونځي انگر هم له ختو ډک و نو ځکه خو زما گامونه هم ورسره درانه وو، د
کتابونو ډک بکس مې شاته اچولی و، خام خام روان وم، داسې ښکارېدله لکه
لومړی ځل مې چې ښوونځی لیدلی وي خو داسې نه وه، یوولس کاله مې په کلي
کې ښوونځی ویلی و او کله چې ترې راتللم نو ځینې ښوونکي په دې کار غوسه
وو چې ولې یې یو لایق زده کوونکی له ښوونځي څخه ځي، خو زه په کابل مېن

وم، په کابل کې ژوند وکړم، د پسرلي او مني بادونه يې زما انگي شکل کړي، د اوږي له گرمي يې د کوم پاخه چت لاندې کېنم او د ژمي واوره يې د کومې گرمې کونې له کرکي څخه ننداره کړم.

ټولگي ته ننوتم، يو سپين ږيري ښوونکی ولاړ و، د رياضي څه فارمولې يې پر تخته ليکلې وې:

- څه هلکه خپل ټولگي ته!

- استاده زه په همدې صنف کې يم

د عينکو له سره يې راوکتل او ما يې د عينکو په ذره بين کې پرېر مخ لاهم لوی او پرېر وليدلو، د ټولگي د زده کوونکو شمېر د اويوو اتياوو په شاوخوا کې و، هغه مهال مې دقيق حساب نشو کړلی ځکه چې په نازک حالت کې وم، خودومره مې وليدل چې زده کوونکي ځينې په چوکيو ناست ځينې ولاړ او ځينو نورو يې په خاورو کې پلاتی وهلې دي، ټولو راته خير خير او په حيرانتيا کتل، ما هم دوی ته په حيرانتيا کتل!

دوی داسې ښکارېدل لکه د ملي بس مساپرين، څوک ناست او څوک ولاړ، زه هم دوی ته ځکه نا آشنا وم چې يو خو نوی راغلی وم او بل مې عمر کم و، اصلا خوزه بايد په اتم او يا نهم ټولگي کې وای.

ښوونکی زړه نازړه ولاړ و، چوپتيا حاکمه وه خو دې چوپتيا له څو ثانيو زيات دوام ونکړ، ځکه هغه خپله فيصله کړې وه:

- راځه!

ورننوتم، شاوخوا مې وڅارله هيڅ تشه چوکي نه وه نو ځکه غلی غلی ولاړم او د ولاړو کسانو ترمنځ ودریدلم، ښوونکي بېرته درس پيل کړ، ما هم تختې ته کتل په توره تخته سپينو تباشيرو گډې وډې ليکې جوړولې، ځينې به پاکې شوې ځينې به پاتې شوې، ځينې به له سره جوړې شوې، بيا به پاکې شوې دالوبه تر ښه ځنډه

روانه وه او سپين ږيري ښوونکي چې په ډبلو عينکو کې به يې کله سترگې تېغې ښکارېدلې او کله به يې هم پرېر مخ، له دې لوبې خوندي اخيستلو، پايڅې مې هسې هم په خټو وي، زده کوونکو ځکه نه راپورې خندل چې د دوی پايڅې هم په خټو وي خو د ښوونکي پايڅې نه وي په خټو او سره بوتان يې هم پاک ځلېدل. يو وخت مې پام شو چې پښې مې سستېږي، همالته مې لکه ځينې نور زده کوونکي چې له لومړي سره ناست وو په خاورو کې پلاتی ووهلې، اوس زه هم د دوی له ډلې وم، لکه د ملي بس مساپر.

ښوونکی وتلی و، زده کوونکو ما ته کتل او ما دوی ته، يوه پر چوکۍ ناست هلک چې نصواري رنگه عينکې يې په سترگو وي او سپينه دريشي يې اغوستې وه په سترگو کې وروبللم، زه هم پورته شوم، غلې مې لمن وڅنډله، له کړکۍ څخه د لمر په رالويدونکو وړانگو کې زما له لمنې لويدلې د دوړو زړې بې ستره شوې، اويوو يا هم اتياوو زده کوونکو په خپلو سترگو بربنډې وليدلې، زه ورغلم، ځای يې راته وکړ او ورسره کېناستم:

- په خيبر راغلې

په شرمېدلې بڼه مې ځواب ورکړ: مننه

- عمر دې کوچنی دی، څنگه په دوولسم ټولگي کې ناست يې؟

- کوچنی وم چې ښوونځي ته يې اچولی وم

- څوومه نمره وي؟

- لومړی

د څنگ ملگري ته يې مخ ورواړاوه:

- دا اول نمره و!

په ټولگي کې گونگوسې شوې، دا اول نمره و!

ځينو يې د يوه بل زده کوونکي په لور کتل چې بډيره يې کله او نري برهتونه يې پرېښي وو، د هغه په سترگو کې اضطراب ښکارېدلو.

بل تن راغی چې د سر اوږده ويښتان يې په منځ اړولي وو، بډيره او برهتونه دواړه يې خړپلي وو، ځينو ورته په کرکه وکتل خو رانېردي شو، سره نيکتايي يې هم تړلې وه:

- سلام، ستړی مشې!

- مننه ته ستړی مشې

- زه جاويد، د پغمان يم په خير راغلي

ما په زړه کې غوښتل چې نن هيڅوک هم غرض راباندې ونه کړي او همداسې مې يوازې پرېردي، د دوی سره له خبرو کولو مې وېره کېدله، خو بيا مې هم خبرې کولې، ښايي د څېرې بڼه مې الوتې او وېرېدلې ښکارېده او يا هم ښايي اطمینان پکې و خو زړه مې رښتيا هم وېرېدلو، داسې لکه له دوه کلن ماشوم څخه چې مور ورکه شوې وي، شوندي مې ورپېدې:

- خوښ شوم

- هغه چې نري برهت يې دي زموږ د ټولگي اول نمره دی!

تازه پوه شوم چې ولې هغه هلک مضطرب و، هېښوونکې وه، هغه له ما وېرېدلی و په داسې حال کې چې زه له دوی ټولو وېرېدل، جاويد بېرته خپل ځای ته تللی و او د څنگ له ملگري سره يې په خندا خندا خبرې کولې، په ناز او انداز يې لاسونه اچول او له خبرو سره يې ځنې نخولې، کله به يې که سترگو ته ويښته مخامخ شول نو بېرته به يې په لاس د غوږ شاته راټول کړل، د څنگ ملگري راته وويل:

- دا د اتني په گروپ کې دی!

ما څه ونه ويل، ومې غوښتل نور د چا راپام نشي او مجبور نشم چې خبرې وکړم
نو ځکه مې کتاب راواخيست، کړنې مې يې ليدلې خو لوستلې مې نشوې،
ستونې مې رادک و، داسې احساس مې کاوه لکه نا اشنا منگولې مې چې پر
ستونې بنځې وي او ورو ورو يې ټينگوي!

خيالونو د کلي هديرې، ونو او د هغې مخ ته وړی وم.
ښوونځي رخصت شوی و، زه لا هم په ټولگي کې ناست وم، وروستی زده
کوونکی وتلو، غږ يې کړ:
- راځه کنه، رخصتي شوه!

*****

هغه سهار مې چې سترگې پرانيستې نو لمونځ قضا شوی و، د لمر وړانگې له کړکې
رانوتلې وې او زما پر تندي ځلېدلې، داسې ايسېده لکه زما له خوی سره چې بلد
شوی وي، يو څه انس يې پيدا کړی و او د پخوا په شان غوسه نه و خو لا يې هم
سور مخ خوتيدلو، د ښوونځي راباندې ناوخته شوی و، ژر ژر مې مخ او لاس
ووینځل، په منډه مې جامې بدلې کړې، بکس مې تر غاړې کړ او د ښوونځي په
لور مې هی کړل...

اورده موده ناست وم او ښوونکی نه و راغلی، لاسي گړۍ ته مې وکتل، د سهار
۱۰:۳۷ دقيقې وې، په خپله چوکۍ کې تنگ شوی وم ځکه تر څنگ مې يو غټ
هلک کېناستلو چې ان د کوناتي يوه برخه به يې زما پر چوکۍ ايسې وه، هغه
وخت زه ډنگر پنگر وم او د هغه سهارنۍ تورې خرې له سفر وروسته لا هم نری
شوی وم، ان زړه مې هم نری شوی و.

پورته شوم او د يوه بل ټولگيوال پر چوکۍ کېناستم، عابد نوميدلو، پر ما يې پام
کاوه او لکه زما د زړه ساتونکی و، په کتابچه کې يې څه سوالونه او ځوابونه ليکلي

وو، نور یې همداسې قلم ورباندې ایښی و او بهر وتلی و، کله چې رانوت نوزه یې پر خپل ځای ناست ولیدلم څکه خو دی هم په مخکني کتار کې له بل تن سره کېناست، د خوب او ستړیا احساس مې کاوه، سر مې پر مېز کېښود خو د شعر ښاپېری مې غوړونه وتخنول، پر کتابچه ایښی قلم مې راواخیست، یو غزل مې ولیکلو، د خپل زړه په اړه و، ټول له شکایته ډک و...

عابد راته څیر و، کاغذ یې ورکش کړ او غزل یې ولوست:

- هښتننن... اوس پوه شوم چې ولې داسې یې!

ښوونکی راغی، د ټولگي نماینده د عسکري پرېد د صاحب منصبانو په څېر په زوره غږ کړ:

- ولاړ سئ!!!

ټول ترې ترې پورته شوو، ښوونکي غاړه صفا کړه او سلام یې واچاوه، درس پیل شو، ښوونکی غږیدلو زه هم پرې پوهېدل، ښایي د زړه براس مې له غزل سره وتلی و. شعر داسې یار دی چې خپل ټول غمونه پرې اچولی شي هغه اوږه ورکوي نو ایله د سړي زړه سپک شي، ښوونکي پر تخته لیکل، ما هم کتل، ښه څنډه مې کتل خو شېبه په شېبه لیکل تیاره کېدل، سر مې درندېدلو او زړه مې په راجگېدلو شو، مخ مې گرم شو، احساس مې کړه چې لاسونه مې سړیږي، قلم مې له لاسه په ښویدلو شو، په رډو رډو مې شاوخوا وکتل، ورو ورو تیاره کېدله، د پورته کېدلو کوښښ مې وکړ، زده کوونکي د سیورو په څېر راته ښکارېدل، تیاره زیاتیدله هر څه یې ونيول، تپه تیاره شوه او تیاره هم داسې ورکه شوه لکه ډیوه چې څوک پو کړي او رڼا ورکه شي.

****

پر مخ مې لاس راکش کړ، لوند راته ښکاره شو، سترگې مې پرانیستلې، عابد په زوره زوره خوځولم او نارې یې راته وهلې، سر مې د ښوونکي په غږ کې و، زده

کونکي ټول شاوخوا ولاړ وو، یو بل ته یې خولې ورکړې کړې وې، غوږونه مې ورو ورو رڼا کېدل او د دوی دا خبرې مې اوریدلې:

- څه ورباندې وشول؟

- دی ولې داسې دی؟

چې ښه په سد شوم نو د ښوونکي سپینه بریره او د عابد وارخطا مخ مې روښانه ولیدل، کېناستم، زده کوونکو اوږه راکړه او چوکۍ ته یې پورته کړم، خوله مې وچه وه، زړه مې په زوره زوره درزېدلو او پښې مې رپریدلې، د ټولگي نعاينده د اوبو گيلاس په شونډو راته کېښود، ما هم غټ غټ غوږپونه ترې وکړل داسې لکه تی خوری ماشوم چې د مور په تي پورې ونښلي، اندېښمن ښوونکي مې لاسونه په لاسونو کې ونيول:

- بچیه ته ښه یې؟

هیڅ مې نشول ویلی، ورو ورو راپه سېک شوم، یوه ویل:

- رنگ یې تک ژېړ دی او رپردي، ته ورته وگوره لکه خزان وهلې پانه!

عابد وویل: کور ته ځي؟

د هو په موخه مې سر وخوځاوه، شونډې مې گڼدلې وې، اوږه یې راکړه او ورو ورو ورسره روان شوم، بهر چې راووتلو نو سا مې یو څه وغږیده، عابد مخ راواړاوه:

- په بايسکل کېناستلی شې؟

- هو، ښه یم

خپل بايسکل ته یې منډې کړې، زه هم ورو ورو پسې روان وم، بېرته راغی، شاته یې پر کونجاغه کېناستم بايسکل یې روان کړ، بکس راپسې څړیده...

تازه مې ځان ته پام شو: په ما څه شوي وو؟ ایا په هغې پسې خپه شوی وم، ایا خپگان پر ما دومره زورور شوی و چې زه یې بې خوده کړم؟ ایا لمر ښېرې راته

کړې وې؟ هغه خو اوس له ما سره تازه ملگری کېدلو هم، ایا کابل له نظره کړې
وم؟

ساره ربردولم او مور مې کمپله راباندې واچوله، لاس یې تر زڼې لاندې کړ او
اندېښمنه مې خوا ته کېناسته، ومې ویل:

- سهار مې څه شی نه وو خوړلي ځکه داسې شوم
تر خولې یې سون نه ختلو.

تازه څو شېبې نا آشنا منگولې زما له زړه او ستوني لېرې شوې وې، ارامه ساه مې
اخیستله او زړه مې هم ښه په خوند خوند درزا کوله داسې لکه د نیلي اسمان له
مخه چې تکې تورې وریځې لېرې شي او ښایسته مخ یې ښکاره شي.

*****

یو مرموز قوت مې هڅوي چې ډېرې خبرې وکړم، زه غواړم چوپ پاتې شم خو
دا ځواک مې داسې تېل وهي لکه کوم یتیم چې د ظالم لاسونو ته لویدلی وي،
غواړي د محتسب په څېر اقرار راڅخه واخلي او هر څه ووايم، دا احساس مرموز
اپين راکوي تر څو ټول هغه څه چې په سينه کې مې د خزانو په څېر پټ ساتلي
دي د لوړې غونډۍ پر سر کېږم او ټول خلک یې ننداره وکړي.

دا ځواک داسې احساس راکوي چې گویا غواړم نارې کړم، داسې چې د یوه لوړ
کمره پر ژۍ ودرېږم چې لاندې یې نیلي سمندر څېې وهي، په زوره زوره چیغې
کړم چې په سينه کې پټې خبرې مې په یوه چیغه کې یې له تورو او کلماتو
راووخې، داسې یوه چیغه چې ټول لیونیان یې په ریښتینې مانا پوه شي خو هیڅ
فلسفي یې تر ابده هم مفهوم بیا نه موندی شي!

داناکراري مې نیمه شپه راپاڅوي، هیڅ کوم مخاطب نه وي خو زما د زړه خبرې
غواړي هوا وکړي، اسمانونو ته پورته شي او د یوه نا آشنا مخاطب په لوري په اوو
پردو کې دننه ولاړې شي. که ورځ شي او مخاطب پیدا شي نو لکه ترهیدلې

سويې! ټولې خبرې بېرته په سينه کې پټې شي، د راختلو لپاره يې غږ ورک شي،
ژبه پر ځای ودرېږي، خوله وچه شي، زړه په زوره زوره ودرزېږي، نا اشنا منگولې
مې پر ستوني ټينگې شي او ټولې خبرې تربټې شي.

بيا هم شپه شي، سر پر بالنسټ کېږدم، مرموز ځواک مې نا اشنا منگولې د خوشېږو
لپاره له ستوني لېرې کړي، خبرې لکه د اوربلکو سېل شي، په الوتلو شي، دومره
توري والوزي چې پېريان يې هم حساب نشي کولی، ځي ځي او په اسمان کې
ستوري شي زه يې درېغه لاسونه پسې اچوم يوازې يو څو پکې راوښم، د فکر
بنديوان يې کړم، پورته شم، ډېوه بله کړم، قلم او کاغذ راواخلم، يوه تکه سپينه
لمن له تورو داغونو ډکه شي، خو دا هغسې نه وي بلکه لکه مروړلي پتنگان
داسې شوي وي، دا دومره بڼايسته نه وي لکه الوتلي پتنگان او نه هم دومره مست
وي ځکه خو ډېر مظلوم وي دومره چې بڼايي د لوستلو هم نه وي.

زه له نا اشنا مخاطب سره گډېرم، داسې احساسوم لکه زما ضمير ته چې دننه ننوتلی
وي، جگړه ورسره کوم، سوله ورسره کوم، فلسفې ورسره غږوم، لمونځ ورسره
کوم...

هغه مازديگر مې ډېره ياده شوې وه، د مازديگر انځور هسې هم غمجن وي، د
بناپېريانو په نړۍ کې يې د جدایي د سفير په نامه يادوي ځکه هره ورځ چې لمر
دوب شي نو بايد يو بناپېري مړ شي، اروا يې والوځي او سبا د لمر په څېره کې
راوخېږي، خو کله چې څوک مکې ته روان شي او د شپې په ۱۰:۳۷ دقيقو
ورسېږي نو سهار داسې ورته بڼکاري لکه مازديگر مهال چې لمر بېرته راخېږي،
داسې لکه مرور يار چې له پناه کېدلو وروسته بېرته پېښمان شي او د يار غېږې ته
راستون شي، مټن يې سينې ته راجوخت کړي، د دواړو اوبڼکې سره گډې شي
او دواړه بارځوگان لاندې شي، بيا په ژړا ژړا کې يو بل ته وځاندي.

خو د مکې مازديگر بيا داسې ښکاري لکه زېر سهار، ښايي دا د بيا خلې ژوندانه د ثبوت لپاره يو رمز وي، داسې رمز چې ډېر ساده حاجيان پرې نه پوهيږي، بلکه يوازې هغه حاجيان پرې پوهيدلی شي چې بيگانې يې زړونه د زم زم په اوبو مينخلي وي.

خو هغه مازديگر لمر نه و او د هغې ورځې د سهار له ۱۰:۳۷ دقيقو راپدېخوا وريځو پټ کړی و، د مکې له لوري توند باد را الوتی و، خو وريځې د پرستې غونډې درنې وې، دومره درنې چې زما زړه يې لاهم ويرجن کړی و، د هغې غټې سترگې، زېر مخ او موسکانه خولگۍ مې يادېدله، د هغه توپان له امله مرغان هم نه شول الوتلی خو زما زړه د سينې په پنجره کې دومره تنگ شوی و چې نور يې رښتيا غوښتل دا زندان مات کړي او د هغې په لوري والوزي، سر يې د سينې په پنجره په زوره زوره واهه او راته ويل يې: د خداي لپاره وزرونه وکړه او د يو ځل ليدلو لپاره يې والوزه!

هغه مهال مې دومره مينه کړې وه چې ان نيردې وه کرکه ترې وکړم، په اپارتمان کې زمور د کور په نيلى رنگ له رنگ شوې کړکۍ څخه مې بهر کتل، پورته درنې تورې وريځې او بلاک ته مخامخ د سرک پر پورې غاړه د گاونډي د کور بام؛ د بام پر سر يې د تلويزيون هغه انټن چې تل به نسکوريدلو يو ځل بيا نسکور شوی و.

هغه مازديگر مې له هغې سره جگړه وکړه، داسې جگړه لکه يو بې زړه ته چې څوک له کوره بهر پر مخ بې رحمه او درنه څپېره ورکړي درد غوټه کړي، پټ يې کړي او کورته راشي، په يوه کونج کې خپه کيني د درد غوټه خلاصه کړي او بيا په تصور کې هماغسې څپېره له کوره بهر هماغه ظالم ته ورکړي، داسې لکه د گودر پر غاړه چې يوه مسته او کاسيره ښځه د يوه ماشوم سره د اوبو پر نوبت

جگره وکړي او ماشوم د بې وسې له امله خپله کوزه په لغته ووهي او ډکه کوزه
يې پرمخې واوړي!

هغه مازديگر مې هغې ته ويل چې زما له زړه نه ووځه، ما مه کړوه، ما ته غم مه
راکوه، لکه څرنګه چې ته د لمر خاته پر مهال بڼي او کين لوري ته سلام ګرځوي
او له نفل سره وداع کوي همداسې سلام وګرځوه او زما له خيالونو سره وداع وکړه.
ما داسې پرېږده لکه چې زاهده پېغله خپل کټ پرېږدي، د اوداسه لپاره کوزه
ورسره واخلي، مخ لاس وکړي، په تياره شپه کې يې سپينې ليچې ستوري وويني،
په مصلا ودرېږي او مخ د مکې په لوري کړي!

داسې مې پرېږده لکه مټينه پېغله چې خپل کټ پرېږدي په کنډو واوړي، جامې
يې په خاورو څرې شي خو څرې جامې يې تيارې به خپله پرده کې پټې کړي او
د مټن تودې غبرې ته ورشي!

هغه مازديگر مې غوښتل چې وژاړم خو سترګې مې دومره شومې وې لکه د
هماغې ورځې اسمان چې هيڅ څاڅکي يې نه وروول.

په کابل کې د غره د ډډې دېوال همداسې دنگ ولاړ و او توپان ورسره خپل سر
جنگاوه، لکه پېړۍ پېړۍ يې چې همداسې کړي وو خو دا دېوال يې سپر ټټر په
مخکې ولاړ و.

ما دوه لارې درلودلې؛ يوه دا چې له دېوال سره خپل سر ووهم او بله دا چې د
دېوال په څېر ودرېږم او توپانونو ته خپل ټټر سپر کړم.

مانښام شوی و، ورپسې همداسې توره وه، د نېردي جومات لاسپکر خراب و او
سپين ږيري موذن د شيطان تښتولو لپاره په کمزوري غږ اذان کاوه، بنايي د يوې
سجدي سره مې تندي يخ شوی وای او د سينې د سمندر توپان مې دريدلی وای.
دا هغه مروړلي پتنگان دي چې د شپې په ۱۰:۳۷ دقيقو يې له سېل څخه رانيسم،
تر هغې چې د خوبونو په سين کې لاهو شم.

*****

هغه ماسخوتن هم سره هوا چلېده، د ډېرو پېغلو له تېرېدونكو اوربلونو سره يې لوبې كولې او نخول يې، د اسمان ستوري هم صفا خپدل، زه د بلاک سر ته پورته شوی وم او پښې مې لاندې خړولې وې، د اووه منزله ودانۍ لاندې دريدلي سوپ خرڅوونکي خپل لوبښي ټولول او کراچي يې روانوله، لاندې به يو نيم تېرېدونکي موټر نري جمپ ته بريک ونيولو او چې کله به يې ټايرونه پرې اوښتل نو څراغونو به يې خولې اسمان ته پورته کړې او د ستورو په لور به يې نارې کړې.

ما په کوپټی کې ځان پېچلی و، قلم او کاغذ په لاس کې راسره وو ځکه زه پوهېدل چې د غزل الهام راته کيږي، ما غوښتل خپل دردونه يو ځل بيا د غزل پر سر واچوم، زه يې ستړی کړی وم او پروا مې نه کوله چې غزل به يې له لاسه ستړی او يا هم ليونی شي.

دوه بيتونه مې وليکل، گوټې مې سرې شوې لاسونه مې سره وموښل، کوه کوه مې کړل او په کوپټی مې ننباسل، فکر مې کاوه چې د پوزې سر مې سوربخن شوی دی، شاته مې وکتل شل گامه لېرې يو خوځيدونکی سيوری ولاړ و، له جيبه مې لاسي څراغ راوويست په هماغه لوري مې روښانه کړ، ژر مې گل کړ او مخ مې بېرته راوگرځاوه، زمور گاونډی پېغله ولاړه وه، خوله يې گنډلې وه او هېڅ يې نه ويل، يوازې يې له څراغ څخه سترگې پټې کړې خو ما څراغ گل کړی و او نه پوهيدم چې لایې هم سترگې پټې دي او که نه، د نجلی نوم مې نه و زده خو څو ځله مې له زينو څخه د ښکته کېدلو او پورته کېدلو پر مهال ليدلې وه، غونډه منډه د څېرې غونډې ونه، سره بارڅوگان، نيلى سترگې، زېر ته مايل بانه او وينستان يې وو. ما ته يې څو ځله راکتلي وو، موسکې شوې وه، بېرته يې سترگې ښکته اچولې وې او په منډه مې له خوا تښتيدلې وه خو خدايزده نن مې څنگه شاته غلې ولاړه وه، ښايي د دې په زړه کې هم ډېرې خبرې وې چې غوښتل يې ما ته يې وکړي

خو له دې هم توري تشيدلي وو او ژبه يې وچه وه، همداسې ولاړه وه، يا خو
ډېره زړوره وه او يا يې هم له پښو سپک تللی و. ما اوريدلي وو چې د هغې په اړه
يې ويل: د دې نجلی ښايسته هلکان خوشيږي!

زه نه پوهيدم چې دې له ما سره مينه درلودله او که د هوس په دامونو کې د نښتې
مرغې په څېر زما تر دياره رارسېدلې وه، ما اوريدلي وو چې د دې په اړه يې ويل:
د ۱۰م بلاک ۳۷م اپارتمان هلک د دې شونډې ښکل کړې وې!

د هغې په نيلى سترگو کې د هر چا لپاره مينه پرته وه، تر دې چې غوښتل يې د هر
ښايسته هلک خولگې واخلي، دا ناروغه وه، دا نشه يي وه ځکه چې غوښتل يې
د ښايسته هلکانو شونډې ښکل کړي، خو لا هم زما شاته ولاړه وه. څو ورځې
پخوا چې زه د بام سر ته راختلی وم نو د بام پر ژۍ د خاورو ډک نکلي لوبښي
اينښي و، زه نېرېدې ورغلم، يو چا غبر راته وکړ: دې ته گوته مه وروړه دا د نيلى
سترگې نجلی دی! زه نه پوهېدل چې دا يې ولې هلته اينښي و. يوه ورځ يې مور
ويل: دا پېريانی ده او پېريان لري، ان يوه ورځ چې کله پر زينو راختمل نو د بندې
دروازې تر شا مې سوې کړيرې واوريدلې، د پورتنی منزل يوې کوچنۍ نجلی
چې د نانوايي درې ډوډۍ ورسره وې او پر زينو ختله، ويې ويل: پر نيلى سترگې
نجلی بيا پېريان راغلي.

زما په خيال دې يوې پناه ته اړتيا درلودله، دې ته تر ټولو ډاډمن ځای د ښايسته
هلکانو غېره ښکارېدله، نو ځکه يې وار په وار ورته پناه وړې وه او اوس په دې
تیاره ماسخوتن چې ستورو له يو بل سره د سترگکونو زوروره سيالي روانه کړې
وه هغه ښووا زما شاته ولاړه وه، ښايي زه يې خپل وروستی پناه ځای بللم. هغه نه
وه خبره چې زما خپل د زړه محل هم وران شوی دی، هغه نه پوهيدله چې زه
پخپله هم يوې پناه ته اړتيا لرم، ځکه زه د دردونو په داسې ميدان کې ولاړ وم چې
د هغوی مستو آسونو له هر لوري تېل وهلم، تيندکونه مې خوړل او بېرته پورته

کېدلې. زما د غټو سترگو زېړ حسن ياديدلو، وختونه کېدل چې هغه مې د لمرخاته له نفل څخه وروسته پر سلام گرځولو نه وه لېدلې، هغه زما د ژوند اوبه وې، هغې زما د زړه بوټي پڼه کول، وختونه شوي وو چې سينه مې د سوې صحرا په څېر وه، بوټي يې وچ شوي وو، سره شوي وو، اور يې اخيستی و او هره شېبه يې لوگي زما تر خولې ختل. ما غوښتل هغې ته ووايم چې زه نشم کولی چا ته پناه ورکړم، ما غوښتل ورته ووايم: راشه زما پر سينه دې خپل سره غمبوري کېږده، وگوره چې څومره توده ده، ما غوښتل چې په لمبو کې زما د سوځېدونکي زړه د تېرېدلو او کرپرو غېر واورې، که هغې غوښتلې چې زما وچې او سپرې شونډې ښکل کړي نو اجازه به مې نه وای ورکړې ځکه ما نه غوښتل چې په دردونو دا ککړې شونډې دې يوه بې اسرې پېريانې پېغله چې ښايسته هلکان يې خوښيرې ښکل کړي!

کاغذ ته مې وکتل، تياره وه نه ښکارېدلو، خو ما پرې قلم خوځولی و، لاسي څراغ مې روښانه کړ بيا مې ژر بېرته گل کړ، شپږ بيته غزل مې ليکلې و او پر نازکو تورو مې خپل درانه درانه غمونه بار کړي وو، زه رښتيا هم ظالم وم. مخ مې راواړاوه، غوښتل مې ويې پوښتم چې ايا ما ته يې پناه راوړې؟ څراغ مې روښانه کړ بيا مې ژر بېرته گل کړ خو هغه تللې وه، ښايي وروستی هيله يې هم نرېدلې وه او د کوم بيابان په لټه د هيلو له ښاره وتلې وه، خو بيا مې څراغ روښانه نه کړ او ومې نه ليدل چې ايا پلونه يې همالته پاتې وو او که هغه هم ورسره تللي وو.

په لېرې فاصله کې د ودونو د يوه هوټل رنگه څراغونه ښکارېدل چې کله به گل شول او کله بل، دا د دوو زړونو د پيوند په خوښۍ کې نځيدل، زه هم تللم، که چېرې د نيلي سترگې نجلی پلونه همالته پاتې وي نو زما پلونه هم ورسره پاتې شوي وو، او که نه ما خپل پلونه يوازې پرېښي وو، ما احساسوله چې که په هېنداره کې وگورم نو د پوزې سر به مې لا هم تک سور شوی وي.

*****

په دې شپه مې خوب الوتلی و، په ۱۰:۳۷ دقیقو چې په بستره غځیدلم نو زړه نازړه وم، له دې څو شپې وړاندې مې مور راغلې وه او کیسې یې راسره کولې نه مې غوښتل چې ولاړه شي، زړه مې ورته ویل چې ټوله شپه راسره کېنه، راته وغږېږه ځکه چې له نا پرته په ټوله نړۍ کې سکون نشته، ستا خبرې زما اروا ته ارامي وربښي خو هغې هم زما د زړه خبره نه وه اوریدلې. زه پوهېږم که زما د زړه غږ یې اوریدلی وای نو ټوله شپه به یې راسره په وینښه تېره کړې وای، په وینښانو کې به یې راته مهربانه گوتې وهلی او خوږو کیسو به یې زما د غوږونو د سازونو پردې خوځولی چې اهتزاز به یې زما تر زړه رسېدلی.

فکر کوم د نیلي سترگو خاونده نجلی به هم هغه شپه خوب نه وي وړې، کیدای شي د هغې په کمځو کې هم مور گوتې نه وي وهلي او همداسې ارمانجنه پاتې شوې وي، آه! دا ډېره جفاکاره دنیا ده، په یوه شپه کې د خوبونو دنگې دنگې مانی پر ځمکه رانسکورې کړي او سړی بې پناه پاتې شي، دا ظالمة دنیاګی نه پوهیږي چې دا مانی د زړه په وینو جوړې شوې وي او بیا پرې انسان د خپل زړه ټولې مراندې وتړي.

زما د زړه هوسۍ نن زما د خیالونو پر ډېره مېلمنه شوې وه، یو په بل پسې یې خپل تصویرونه زما سترگو ته نیول، په نړیو شونډو به یې موسکل او سپین غاښونه یې چې له جنتي ډېرو جوړ وو ښکاره کېدل، دې به د نړۍ تر ټولو ښکلې منظره جوړه کړه؛ غر، ځنگل، گورگورې، اېشار او گلونه ورته نن شپه هیڅ هم نه وو، هغې د تیارو پردې شلولې او زما تر سترگو یې ځان رارسولی و، ما ته یې ویلي وو چې زه یې هم یادېږم، راپسې خپه شوې ده او هر سهار چې د لمرخاته له نفل څخه سلام اړوي نو زه نه يم چې موسکي ورته وگورم، ما ته یې ویلي وو چې له ما پرته د کلي ټول تصویرونه ورته پیکه دي، راته ویلي یې وو چې د کلي ونې په لغږېدلو دي او د هدیرې جنډې هم نیمې نیمې خبرې شوې دي.

د هغې تور پروني نن شپه د مشكو خوشبويي شيندلې، تر ډېره يې كيسې راسره كولې خو ما ورو ورو احساسوله چې نا اشنا منگولې مې يو ځل بيا پر ستوني ټينگيري، سترگې مې پرانيستلې، هغه تللې وه هيڅ تصوير يې نه و پريني، ساه مې نشوه اخيستلې، زړه مې په زوره زوره درزیدلو، راکېناستلم او کمپله مې لهرې وغورځوله، په غورونو کې مې چنگ چنگ غرونه تلل راتلل، فکر مې کاوه چې سترگې مې له کاسو بهر راوتلې دي، تياره کوټه راته له بلاگانو ډکه ښکارېدله او داسې انگېرل کيده چې زما د وژلو لپاره ورو ورو رانېرېدې کيږي، تيارو دښمني راسره اخيستې وه، ان د بلاگانو ويروونکې سترگې يې راته انځورولې، غوښتل مې کړيږې گلې کړم خو غږ مې په ستوني کې نښتی و، پورته شوم او په تېریدلو گامونو ولاړم، د اوبو جک مې د مېز له سره چپه کړ، پر دېوال مې لاس وواهه او گروپ مې روښانه کړ، توخي مې پيل کړ او بېرته بې سپکه پر کټ کېناستم، جک پر يوه څنگ پروت و او اوبو يې د نامالوم مالت نقشه کارلې وه، گيله من شوم، ومې ژړل او اوبنکو مې پر بارځوگانو لارې وکړې. ډېره موده وروسته مې ژړلي وو، سلگي مې پورته شوې او خوله مې په دواړو لاسونو پټه کړې وه، پښې مې لږزیدلې، له بالښت څخه مې بد راغلي وو او نه مې غوښتل چې بيا هم سر پرې کيږم، ښه ساعت مې ژړلي وو او بيا غلي شوی وم، اوبنکې مې ورو ورو پر بارځوگانو وچیدلې، پورته شوم خو ځمکه راباندې گرځېدله، تشاب ته ولاړم او مخ ته مې څو لپې اوبه واچولې، په هېنداره کې مې ځان ته وکتل، پوه شوم چې که نور مې ژړلي وای نو له سترگو به مې د اوبنکو پر ځای وينې راڅڅېدلې وای، بېرته راغلم، کېناستم او پر تندي مې لاس کېښود سور راته وايسيدلو، يا خو به تبه وه او يا به هم د هغې د مينې اور و چې زما په سينه کې ژبغراند و او زما د تندي تبي يې سره کړې وه، اوږده ساعتونه په ناستې ناست وم، د دېوالي گړی ټک ټک غږ راتللو خو فکر مې کاوه چې د هغې د ستنو پښې هم سستې شوې دي او په

ډېره خواری توپونه وهي ځکه همداسې شپه وه او د سهار د راتللو خبر هېڅ نه و، چې په ما يې بڼه لنگون تېر کړ نو د سهار خبره رابرسېره شوه، هغه شپه دومره کمزوری شوی وم چې د سهارني نسيم په يوه څپه غورځېدلېم، له لېرې مې د يوه اذان غږ تر غوږ شو، ورو ورو اذانونه ډېر شول خو ما سر کرار پر بالنبت ايښی و، نور نه يم پوه شوی او چې سترگې مې پرانيستې بيا هم د لمر وړانگو زما پر مخ لويې کولې، لمونځ مې قضا کړی و او بيا هم ډېرې سجدې پورورې شوی وم. هغه ورځ په ښوونځي کې هلکانو راته ويل: نن دې سترگې ډېرې سرې دي، نه دې تندې رادېخوا کړه چې تبه خو دې نه ده؟

*****

په کابل کې د غره په ډډه کې پورته تللی دېوال له لېرې د تورې ليکې په څېر ښکارېدلو، ځکه ټول غر په واورو کې پټ و خو يوازې د دېوال ډډې وې چې واورې نه وې ورختلې خو پر سر يې واورې ځکه پرته وې چې خلکو ته وښيي نور دا دېوال بودا شوی دی او د توپانونو مقابله نشي کولی، دېوال خاموش و او د مني د راتگ انتظار يې کاوه تر څو واورو ته وښيي چې لا هم د توپانونو مقابله کولی شي، ځکه سلگونه کلونه يې ان د تورو، تېرونو، غشو او نيزو په مخ کې تېر سپر کړی و، خو دا خبره هم ښکاره وه چې کله دېوال په مني کې توپانونو ته خپل تېر مخکې کړي نو واورې به لکه د نرگس گلونه مړې شوې وي او د خاورو لاندې به يې جسدونه اوبه اوبه شوي وي.

زما ليکلې غزلونه هم زيات شوي وو، زېره کوچنۍ کتابچه مې نيمه ترې ډکه کړې وه، په لاس کې به مې چې واخيستله دومره درنه نه وه، له دې څخه ما ته دا ښکاره شوه چې غزلونه زما په څېر ظالم نه دي، خپل دردونه يې پر کتابچه نه دي انبار کړي او لا يې هم په خپلو سرونو وړي، ډېر پخوا يوه شاعر چا ته ويلي وو چې غزلونه به تر ابده خپلې خوښۍ او غمونه همداسې په خپل سر ساتي.

زه به چې له كوره بهر وتلم نو وېرېدلې چې هسې نه نسكور شم، ما مې مور ته ويلې وو چې كله زه بهر ووځم او په كوڅه كې قدم وهم نو ما ته دې له كړكې گوري څكه هسې نه پښې مې سستې شي او ولوېرم، كه داسې وشول نو پخوا له دې چې خلك راباندې راټول شي دا دې خان راوړسوي او ما دې پورته كړي لكه څرنگه يې چې په كوچنيوالي كې زه له لويېدلو وروسته بېرته پورته كولم، ان ما نه غوښتل چې له مور پرته مې وروڼه هم رانېرې شي او ما پورته كړي، زه شرمېدل چې زه دې په كوڅه كې پرمخې لويېدلی وم، پردي خلك دې راباندې راټول شي او بيا له يو بل سره پسېسكي وكړي؛ د خلكو عادتونه ډېر خراب دي، ډول ډول خبرې كوي، څوك به وايي: دا ميرگي لري، خيرن بوټ يې پوزې ته ونيسئ! بل به وايي چې نه نه: د دې معدې گيس نيولې دي، شاته يې څو څپېرې وركړې نو ښه به شي، بل به وايي: چې كمزوري شوی دی، په سر او مخ يې اوبه تويې كړئ! بل به يو څه وايي او بل هم بل څه. بهر به چې ووتلم نو دومره لاره به تللم چې د مور له سترگو پناه نشم او بيا به بېرته راگرځېدلې خو د مور د نظر تكيه دومره زوروره وه چې هره ورځ په دې دومره تگ او راتگ كې يوه ورځ هم نسكور نشوم.

ډاکتران هم خراب عادتونه لري، هغوی هم ډېرې خبرې کوي خو د یوه خبره یې هم بل ته ورته نه وي، د دوی خویونه هم د عامو خلکو غوندې بد دي... پلار مې په دې څو میاشتو کې څو ډاکترانو ته بیولې وم او څو ډوله دواگانې مې خوړلې وې، زه پوهېدل چې زما درمل چېرې دي خو دا خبره مې له خولې نشوه وتلې، زما مخ زېر شوی و، داسې لکه چې د هغې د زېر حسن انعکاس پکې راڅرگند شوی وي، داسې لکه چې زمور روحاني تړاو دومره ډېر شوی و چې ان د رنگ اثر یې هم زما په څېره کې ظاهر شوی و، که زه هغه وخت د اروا پر تناسخ او وحدت الوجود باندې پوهیدلی بنایي همدې ته عقیدتمن شوی وای، بنایي

دين مې خراب شوی وای خو د خدای فضل و چې خپل دين او مذهب مې ساتلی و.

نن مې کلک هوډ کړی و چې دومره مزل به کوم تر څو د مور له سترگو پناه شم، خو کله مې چې د بوتانو مزي تړل نو مور ته مې وویل: که له سترگو دې پناه شم نو د زړه په سترگو راته گوره، که د زړه له نظره دې پناه کړم نو داسې وگڼه چې هماغه شېبه نسکور یم! مور مې زما له تندي توده مچکه واخيسته او پر خدای يې وسپارلم. د غزلو زېره کتابچه مې هم راسره اخيستې وه، چا راته ویلي وو چې نن په یوه زېره ودانی کې مشاعره ده، ما کوبښښ کاوه چې ځواکمن شم، نن مې اجازه نه ورکوله چې نا آشنا منگولې مې پر ستوني ټینګې شي، سرک په واوره سپین پوښلی و خو د موټرو ټایرونو دوې تورې لیکې پکې ایستلي وې، زه يې پر ژی روان وم او له هر گام سره مې واورو خرپ خرپ کول، سوړ باد مې لا هم پر بارخوگانو لگیدلو، زما د سینې له اور څخه راختونکی تاو مې نن په خپلو سترگو لیدلو.

دا ځل مې نا آشنا مخاطب د ورځې خیال ته راغلی و او راته ویل يې: اوس نسکور پرې... اوس نسکور پرې!

ما ورته وویل: تر څو مې چې د ټولو شاعرانو په مخکې د خپلې غټ سترګې هوسی په یاد کې لیکلی غزل نه وي زمزمه کړی دومره به اجازه ورنه کړم چې نسکور شم!

ناڅاپه به يې بیا راته وویل: اخ، د مور له سترگو پناه شوې!

ما ورته ویل: هغه راته نن د زړه په سترگو گوري، زه يې احساسوم!

بیا يې راته وویل: لېونیه! یو پلاستيکي بوتل اوبه خو درسره واخله، که نسکوریدلو ته نېردي شوې نو څو غورپه څښه!

دې خبرې يې زه تېر ايستلی وم، څلورېنست پنځوس گامه مخکې د خوراکې پلورنځي ته ورتاو شوم چې دوکاندار هلک يې د گاز ډبه بله کړې وه او وار په وار يې خپل کنگل شوي لاسونه ورته تاوول، اوبه مې ترې وغوښتلې، ښکته پورته يې وکتلم:

- په دې ژمې کې اوبه څښې؟

- هو!

موسکې شو، زه پوه شوم چې په زړه کې يې راپورې وخنډل، ومې ويل:

- معده مې درد کوي

- اوه، الله دې شفا درکړي!

- مننه

اوبه يې راکړې، پنځلس افغانی مې ورکړې او بېرته روان شوم، څومره عجب خلک دي، په هر څه کې کار لري او په اسانه تېرايستل کيږي، زه پوهيدم چې د دوکاندارانو عادتونه هم خراب شوي دي.

په نېردي تمځای کې د موټر په تمه شوم، تور موټر چې د گونگت په څېر ښکارېدلو ودریدلو، ورپورته شوم، روان شو، بيا ودرید او دوه کسه راوختل، بيا روان شو، بيا ودریدلو او يو کس راوخت، څو ځله ودریدلو او روان شو، گونگت دومره دروند شو چې کله به موټروان پښه پرې ټينگه کړه نو پغ پغ غبرونه به ترې ختل، خو يو ځل بيا هم ودریدلو، ټولو شور جوړ کړ:

- نور ځای نشته! دا چېرته ځايوې! لږ شرم وکړه! مسلماني نشته!

ما غلي يو خوا بل خوا کتل، کليندر غبر کړ: کرايه مو راکړئ!

لس افغانی مې ورته ونيولې، زه پوه شوم چې موټروان ته پر سرک هر ولاړ سپری يوازې لس افغانی ښکاري او د هر مساپر ارزښت ورته له لسو افغانیو نه دی پورته، ان د موټروانانو عادتونه هم خراب شوي وو.

بنايي زه ډېره موده وروسته چېرته لېرې روان وم، ځکه راته هر څوک خراب
ښکارېدل، په ۱۰:۳۷ دقیقو د زېرې ودانۍ مخکې ښکته شوم، پورته مې وکتل
اسمان نیلي و.

ورنوتلم، شاعران کتار کتار ناست وو، داسې احساس مې کاوه لکه د صوفیانو
خانقاه ته چې ننوتلی وم، دلته د زیاترو رنگونه زېر وو خو څېرې یې خندانې وې،
د ځینو کورنۍ اوږدې وې او د ځینو زړې خو زیاترو یې د سر ویښتان غوړ کړي
وو او په یوه بل لور یې اړولي وو، خو د اوبو بوتل یوازې زما په لاس کې و، په
مخکني کتار کې یې تر ټولو لوی شاعر ناست و، اوږده بریره یې وه، د هغې نوم
مې اوریدلی و او چې ورته ومې کتل نو د خانقا د پیر په څېر و، ښه و چې هغه
وخت پر تصوف نه پوهېدل.

زه غلی په یوه گوښه کې کېناستلم، نا اشنا مخاطب بیا غږ کړ: هسې نه چې د شعر
ویلو پر مهال نسکور شې!

ومې ویل: د اوبو بوتل هلته هم راسره وړم!

د یوه یوه شاعر له کورنیو شپږمې لاسونو سره لگیدلې، د لاسونو پر کېدلو توده مینه خپروله،
انگازې له شاوخوا دېوالونو سره لگیدلې، د لاسونو پر کېدلو توده مینه خپروله،
احساس مې کړه چې وښکي مې غوړیږي او پر شونډو مې موسکا خورېږي.

زما وار رارسېدلی و، زړه مې ټوپونه وکړل او پښې مې لړزیدلې، د وینا د میز مخې
ته ودریدلم، د اوبو بوتل مې همالته کېښود، د هغې په یاد کې لیکل شوی غزل
راته یاد و، ما وې هسې نه نسکور شم، فکر مې کاوه هر څه لړزېږي او زما د
لویدلو کوښښ کوي خو سترگې مې پټې کړې، د لومړي ځل لپاره مې له ستوني
چيغه ووتله، د غزل تورو ترنم کړ، زیر و بم شو، ما وې چې رباب راسره غږېږي،
په غوږونو کې مې د طبلي غږ کړنگا کوله، ما وې چې له غږ سره مې مرغان هم
نغمې غږوي.

يو وخت مې سوچ شو چې غزل پای ته رسېدلی دی، د لاسونو پر کا مې تر غوړونو شوه، سترگې مې پرانیستلې، د پیر او مریدانو پر بارځوگانو اوښکې راڅڅیدلې وې او د زړونو له تله یې لاسونه پرکول، نن بیا هم زما سترگې شومې وې، ان دوه څاڅکي اوښکې یې هم نه وې پرېښې چې لږ تر لږه د بڼو په سر مې ودرېږي، ما ټول دردولي وو، ما ښه نه وو کړي، ما خپل درد ټولو ته ورکړی و، دا ښه کار نه و، د شاعرانو پیر راپورته شو، زه یې ټینگ په غېږ کې ونیولم، د هغې د مینې تاوده مې احساس کړل.

دا ځل بیا هم ټولو ډېرې پوښتنې کولې:

- واه! دا څومره ښه غزل دې لیکلی و!

بل ویل:

- ته دا دومره موده ولې نه راتللې، ته چېرې وې؟

بل ویل:

- ستاسو نوم ما نه دی اوریدلی، له یاده مې ووت، نوم مو څه و؟

بل ویل:

- آها! څومره ښه، د شعرونو کتابچه دې هم درسره راوړې ده!

بل ویل:

- دومره ژور اغېز یې راباندې وکړ چې غوښتل مې کړیږې کړم!

بل ویل:

- دا غزل دې څنگه لیکلی و؟ کاشکې زه هم داسې غزل ولیکلی شم!

بل ویل:

- ته ادبیات لولې؟

هر یوه ته مې د شونډو په سرونو ځوابونه ورکول، نا اشنا مخاطب ویل: شاعران

باید دومره پوښتنې ونه کړي!

ما ورته وویل: دوی له ما سره مینه کوي، ته تر ټولو هم زیاتې خبرې کوي!
 خو یوازې ما نه غوښتل خبرې وکړم، ما د زړه له تله خپل درد بیان کړی و، نن مې
 د ارامې احساس کاوه، غوښتل مې چې دوی مې یوازې پرېږدي او مودې وروسته
 له دې سکون څخه خوند واخلم.
 مشاعره پای ته رسېدلې وه او ما د کور په لور گامونه اخیستل، په لاس کې مې د
 اوبو بوتل همداسې ډک پاتې و، له خولې مې لا هم تاو ختلو او ما لا هم
 احساسوله چې مور مې د کړکې خواته ناسته ده او د زړه په نظر راته گوري، ما
 فکر کاوه چې پر سر مې د خدای لاس دی ځکه مور مې په خدای سپارلی وم.
 نن مې ځان نېکمرغه احساس کړی و، نن پر لاره زما د بوټانو او د تکو سپینو
 لارویو پیغلو بوټانو یو ډول خرپ خرپ کول.

*****

له یوه کاله ډېره موده وتلې وه، د کابل سره لمر به تندي سوځاوه خو چې کله به
 سیوري ته کېناستلې نو بیا به دومره گرمي نه وه، زما د خپل کلي نمجنه گرمه هوا
 نه وه هېره شوې، که لمر ته به هم گرځېدلو نو نرمه او نمجنه گرمي به وه او که د
 سنخلو سیوري ته به مو کټونه واچول هم نو هماغه ډول نمجنه گرمي به وه، د
 صحرا گرم باد به د خوړ له سرو تیرو سره سینه جنگولې وه او ترې راتېر شوی به
 و، بیا به یې زموږ ماشوم مخونه ښکلول، لومړی به گرم لگیدلو خو چې د تېر پر
 خولو لمډې جامې به یې لمس کړې نو وجود به یې نسبتا سوړ کړ، ځکه خو به
 زموږ د کلي سپین ږيرو ویل چې پخوا به خلکو په اوږي کې گرمې شپې
 اغوستلې او دپاسه به یې کمربند نه ورباندې تړلو، نو کله به چې خولې شول بیا به
 یې پر وجود د صحرا تود باد ولگیدلو او د ساړه احساس به یې کاوه.

سبا روژه وه او ماښام د جومات په ملا پسې تل جوخت دريدونکي سپين ږيري چې په خوله کې يې يو غاښ هم نه و وويل: بيگانگه به تراوې کوو، قاري صاحب مو راغلی دی، په لسو ورځو کې ختم کوي، ډېر پياوړی دی!

زموږ په کلي کې غټې تراوې نه کېدلې، ملا صاحب به چې ويل يې د ملايي سبق په نيمايي کې ترې پاتې شوی دی نو ځکه خو يې وړې تراوې راته کولې، ده به درې درې لنډ آيتونه په هر رکات کې لوستل او داسې سپيده به يې وهلو چې توبه، ځينې سپين ږيري به نشول پسې رسيدای، هغوی بيوزلان به لاسم ولاړ نه وو چې دی به د دويم رکات رکوع ته تيس شو. خو ما به د قوم د جامع جومات په لاسپکر کې له لهرې د قران تلاوت اوريدلو، يو ماسخوتن مې له تره څخه چې د وړو تراوو په لوري روان وو پوښتلي وو: دا تلاوت خو تر نيمايي شپې نه خلاصيري، دا ولې؟

ده راته ويلي وو: دا غټې تراوې دي!

ما غوښتل يو ځل په غټو تراوو کې هم ودرېرم او له لهرې راتلونکي د تلاوت کوونکي خوږ غږ له نېردي واورم.

نن ماښام خوښ وم، ځکه زه به په غټو تراوو کې دريدلی او ان تر نيمايي شپې به مې د قران بنايسته تلاوت اوريدلی.

قاري صاحب الله اکبر وويل او موږ هم ژر ژر لاسونه غوږونو ته واچول، بنايسته تلاوت پيل شو، جومات له سره تر بره ډک و، د قراني کلماتو زير او بم د جومات په لړ او بر کې خوريدل او ما خوند اخيستلو.

تلاوت ډېر اوږد شوی و، پښې مې ورو ورو سستې شوې، په يوه او بله شوم، تندي مې خولې کېدلو او وار په وار مې په ورغوي پاکولو، نا اشنا منگولې مې بيا پر ستوني ټينگيدلې، ډېرې بې شرمه وې ان د خدای له کلام څخه يې هم سترگې نه

شرمېدې، د جومات سپينو روښانه گروپونو مې سترگې برېښولې وې، فکر مې کاوه چې ښکېرم...

له قاري سره دې خدای ښه وکړي الله اکبر يې وويل، رکوع ته ښکته شوو، خمکه راباندې وخرخيدله، په سجده کې مې ورو ورو احساس کړه چې نا اشنا منگولې مې له ستوني لهرې کيږي، خو دوهم رکات هم همدومره اوږد پاتې و. قاري صاحب بيا د مريو په تارونو د قران مړې پيلې، دا هار چې سر ته رسېدلې نو زما د زړه تنکي تارونه به ورسره شلېدلې وای، نا اشنا منگولو مې بې درېغه مړې خپه کولې، ښه پوهېدلې چې رنگ مې ورو ورو زېږيږي، په پښو کې مې سپک نه و پاتې، زړه مې بيا هم د ترهيدلې مرغۍ غوندې د سينې له پنجرې سره وزرونه جنگول.

شرمېدلې او نه مې غوښتل چې د لمونځ کوونکو د کتارونو مخکې دې پرمخې راپرېنگ شم، خلکو خدای ته د عاجزۍ تپت سرونه نيولي وو او آرام ولاړ وو، ما مخ راوگرځاوه، لاسونو ته مې غيبي ځواک راغی، صفونه مې څېرې کړل، پښې مې رپرديدلې او تپريدلې شاته ووتلم، ما وې چې گویا زړه مې تر خولې راووت، په زوره زوره مې سا اخیستله، د جومات د دروازې پر چوکاټ مې لاسونه تکیه کړل، لږه شپېه کېناستلم، داسې لکه په غشو تپي غازي چې بې دمه سوټ بوټ کيني، په پښو کې مې لږه دمه راوغوريدله، بېرته پورته شوم او په لږزېدلو گامونو د کور په لور روان شوم، د جومات د دروازې د سر له روښانه گروپ څخه ورو ورو لهرې کېدلې، کوڅه تياره وه او هيڅ موټر هم نه ښکارېدلو، د تلاوت غږ هم تبدلې او زه په پورېو پورته ختم.

*****

د هغې ورځې سهار يو څه زړه وړونکې و، بيگانې باران وريدلې و او کابل زمور د پرځه وهلي کلي په څېر ښکارېدلو؛ په کلي کې به چې سهار مهال زمور د کلي

هغه سپين ږيري چې مور ټولو بابا باله، په شنه خړه کې اذان کاوه نو زما د غورونو پردې به يې مهترې کړې، سترگې به يې وزنگولې، سوړ او خور نم به مې سپر مو حس کړ، بانه به مې چې نيمکښ کړل نو د ستورو سپينې شغلې به دومره اوږدې شوې وې چې زما پر مخ به يې پستې گوتې ايښې وې، خو چې کله به مې پوره سترگې پرانيستلې نو د سترگو په رپ کې به بېرته تر اسمانه وتښتيدلې. اسمان ډېر بختور و، دومره ډېر ځلانده غمي به يې هره شپه په خپله لمن کې تيت کړل، ما به چې کتل نو لويشت تش ځای به هم پکې نه و، که کله به مې غوښتل چې لويشت ځای پکې پيدا کړم نو لويشت به مې اسمان ته برابره کړه خو نيم اسمان به يې ونيولو، د حيرانتيا خبره وه او زه به وازه خوله پاتې شوم، آه ماشومتوبه!

سهار مهال به چې زموږ په جومات کې بابا اذان وکړ او يوازې همده به لمونځ پکې کاوه، نور زياتره کليوال به لمرخاته ته نږدې له خوبه پورته کېدل، ژر ژر به يې اودسونه وکړل او د چرگانو د ټونگو وهلو غونډې لمنځونه به يې کول.

زه به په کټ کې راکښاستم او چې په برستن به مې لاس ووهلو نو لمده به وه، زما مخ به هم نمجن و، مخامخ به زموږ په کور کې د زردالانو، ميو او الوچو ونې همداسې ويدې وې او تورې به ښکارېدلې، خدای شته کله کله به مې به تياره کې وېره ترې کېدله ځکه له ځانه به يې رنگارنگ ويروونکي څېرې راته انځورولې او زما زړه به وېوگنيدلو، ان د هغوی د کور د ونو سرونه به هم زموږ له کوره ښکارېدل، وېرولم به يې، هغو به راته د ويروونکي دېو څېره انځوروله، د ونو څومره خوندوره لوبه وه! دوی به ويدې وې خو بيا به يې هم زما له ماشوم احساس سره لوبې کولې، زه ښه پوهېدل چې دوی ته هم اسمان ټوله شپه اوبه ورشيدلې دي او ساړه يې شوی دی ځکه کله به چې رڼا شوه او زه به ورغلم نو له پانو به يې پرځه څڅيدله، خو وښو به خپل سرونه زما په پښو پورې مښل او پلاستيکي چپرکې به مې ښويې شوې چې دا به زما نه خوښيدل.

بېگا اوږده شپه تېره شوې وه، بيا هم سهار ته نېردي ویده شوی وم او د لمرخانه
 ننداره هم راڅخه تېره شوې وه، پلار مې واسکت اغوستی و او زما په تمه و چې
 سهارنی وخورم او روغتون ته مې بوزي. عجيبه وه، په دومره غټ ځان به مې چې
 مور او يا پلار تر څنگ نه وو نو له رمې د پاتې شوي ترهیدلي سپين وري په څېر
 به وم، ان له خپل سيوري هم وېرېدلېم، خو چې دوی به مې تر څنگ وو نو زړه
 به مې ډاډه و او په مزه مزه به درزېدلو، تل مې دعا کوله چې خدای تعالی جل
 جلاله دې دوی زما له سره نه کموي، له پلار سره به چې بیرون ووتلم نو هر گام
 به مې ترانې غږولې، روغتون د غره په ډډه کې و، پخوا مې اوریدلي وو چې په
 کابل کې د علي آباد په نوم د لیونیانو د ساتلو لپاره روغتون شته، ما به وې چې
 لیونیان هم بڼه بیغمه دي، له دنیا او مافیا څخه ناخبره په خوندونو کې ډوب ژوند
 یې دی، د شاعر هغه مسره به راپه زړه کېدله چې وايي: خپل ځان لیونی کړه چې
 دې نور خلک غمخور شي!

زه څه پوهېدلېم چې د لیونی دنیا له څومره توپانونو ډکه وي، د لیونی خیالونه
 هومره سرگردانه وي لکه څومره چې هغه په کوڅو او سرکونو کې سرگردانه
 گرځي.. زموږ د کلي یوه لیونی به ما ته ویل: ته ډېر بڼه سپری یې، ته مې نه په
 عذابوې! دا نور ډېرې خبرې کوي، نارې وهي، راپورې خاندی، ته راته ووايه زه
 به بڼه شم؟

ما به ورته وې: ته خو اوس هم بڼه یې، نور هم بڼه کیرې!
 هغه مهال زه رښتیا هم هوسیار وم چې یوه لیونی ته مې داسې ویلي وو.
 زما پر لیونیانو لا هم زړه سوخیدلو، نه پوهیدم چې زه لیونی شوی وم که څه بلا؟
 خو ډاکترانو تر اوسه نه وو راته ویلي چې لیونی یې، زما پلار هم راته ویلي وو
 چې روغ یې، یوازې آرام دې تللی دی! پلار مې ډېر هوسیار و.

د غره په ډډه کې روغتون ته ولاړو، زه هغه وخت نه پوهېدلې چې دا هماغه د علي آباد روغتون دی کوم چې ليونيان پکې ساتل کېدل خو دا ټول کنډوالې و، ويل کېدل چې دلته مستو ليونيانو جگړې کړې وې او روغتون يې وران کړی و نو اوس ټول ليونيان پر سرکونو سرگردان گرځېدل، هغه ورځ ما پوښتنه کړې وه، په دې روغتون کې څه شی پېښ شوي وو؟

يو چا راته ويلې وو: ان دلته څو تنه ډاکټران هم وژل شوي وو...

خو هغه دوې کوټې او کوچنی انگرېز نوې ابادي چې دلته شوې وه لا هم ډاکټران پکې کېناستل او ليونيان يې کتل، هغه ورځ مې هلته کوم داسې ليونی ونه ليدلو چې يا کريزې وکړي، يا يې جامې خيړنې وي او يا هم په زنجيرونو تړلی وي، خو هغه سپين ږيري مې لا هم په ياد دی چې په ځمکه کرخت پروت و او نه شو خوځېدلی، درې زامن يې وارخطا پر چاپېر ناست وو او د نوبت په تمه وو. موږ هم په نوبت ناست وو، پلار او ورور هم راسره وو، دومره مزه يې کوله لکه چې ټوله دنيا راسره وي، په هغه ورځ پوه شوم چې زما د ترهيدلې هوسۍ غټو سترگو او سرو بارخوگانو زه په ځان اخته کړی وم، داسې چې کله کله به د درد څړيکو زما په تصور کې د هغې تصوير ت کړ، هغه ورځ په زړه کې گيله من شوم ما وې چې د هغې مينې د ليونيانو تر کاله راورسولم، که څه هم هغه ليونی نه وه خو بيا يې هم په لټه تر دې ځايه رارسېدلی وم، فکر کوم اشتباه مې وکړه، بښنه غواړم! هغه رښتيا هم ليونی وه، هغه سارانی وه ځکه خو ما ترهيدلې هوسۍ بلله خو دا ادرس رښتيا هم غلط و چې زه يې په لټه کې دلته رارسېدلی وم.

زموږ نوبت هم رارسېدلی و، ډاکټر چې سپينه چپنه يې اغوستې وه، ډبل او خندان ځوان و زما زېر مخ ته يې وکتل، خو افسوس چې هغه شاعر نه و، زما په وريځو يې گوته کېښوده او پورته يې کش کړه، يوه سترگه مې تېغه شوه، بيا يې د سترگې

لاندې گوته راته کيښوده، لاندې يې کش کړه او بيا مې هم سترگه تېغه شوه، ويې ويل: ژبه وباسه!

ما ويل: TTTTTTTTTT

په تتر څرېدونکي څيز چې خلک يې دورين بولي پورتنی دوه خواوې يې په خپلو غوږونو کې نښاسلې او وروستی گرده خوا يې زما په تتر کېښوده، زړه مې درب درب کول، بيا يې وويل: ملا راواړوه!

يو ځل بيا يې دورين په ملا راته کيښود، ويې ويل: ژوره سا اخله!

ما هم سينه ښه وپرسوله او بېرته مې خوشې کړه، فکر کوم هوا مې په سينه کې اور لا ژبغړاند کړ، دا ځل يې تاو زما تر خولې نه راوتلو، خو په دې ښه ډاډه وم چې ډاکټر يې دلمبو شور اوريدلی و، په دې هم پوهېدلې چې دی يې په دوانه پوهيري ځکه ما ليدل چې خپله بې وسي يې پر کاغذ باندې د څو پاکته گوليو په ليکلو کې پتوله.

پلار مې پر ډاکټر باور کړی و او دا اميد يې په سترگو کې له ورايه ځلېدلو چې له

دې څو پاکته گوليو سره به ښه شم، ډاکټر هم راته ويلي وو: ښه کېږي!

له کتنخي راووتلو، ځمکه لمده وه خو خټې مو پر څپليو پورې ځکه نه وې نښتې

چې ځمکه خټې نه وه، يو ليونی چې ډاکټر هغې ته هم زما په څېر په کاغذ باندې

ليکل کړي وو او په لاس کې ورسره و گوبښی تشی روان و، گامونه يې هم تېرېدلي

وو، په لنډه بريده کې يې له تورو سپين وينښته ډېر و، ډنگر سړی و، زه پوه شوم

چې د ده پلار مړ دی او مور يې هم نشته ځکه خو بې تکيې روان و، ما ته يې

وويل: لاس مې ونيسه!

ما غوښتل لاس يې ونيسم خو زما لاس هم بل چا نيولی و، بيا هم يو چا پناه راوړې

وه خو زما محل بيا هم ږنگ و او د هيچا د پناه وړ نه و، ليونی ويل: زما کور په

دارالامان کې دی! یوه د تګسی والا ته یې غږ کړ: زما کور په دارالامان کې دی
ما هلته بوځه!

د تګسی موټروان یوازې په بې رحمه سترگو ورته وکتل او ترې تېر شو، زه له اوله
پوهېدلې چې د موټروانانو عادتونه خراب شوي دي، خو دا سړی لا په دې نه و
پوهیدلی، ښایي چې کله دی روغ و هغه مهال د موټروانانو عادتونه هم ښه وي نو
ځکه یې نن باور پرې کړی و، دا سړی مې هماغه څو شپې لیدلی و خو بیا مې
په شپه کې د نیلي سترګې نجلۍ د پلونو په څېر ونه لیدلو.

*****

انسانان ډېر ژر تېر ایستل کېږي، دوی تر ټولو زیات ځانونه تېرباسي ځکه چې
ډېر ظاهر بین دي، په تاریخ کې ډېر کم انسانان پیدا شوي دي چې عمیق بصیرت
لري او نظر یې باطن ته هم لاره پیدا کوي. څو پېړۍ پخوا باطنیانو هم هسې د
باطنیت دعوه کوله خو دوی تر ټولو ډېر ظاهر بین وو او هیڅکله یې هم د متونو
ریښتیني باطني ماناوې نه دي پیدا کړي، صوفیان هم رموز کاروي او فکر کوي
چې باطن ته یې بصیرت رسېږي خو دوی هم ځانونه تېرباسي، د یار د ښایستو
سترگو پر ځای د نرګس کلمه ویل نشي کولی انسان له ظاهریني څخه خلاص
کړي، خو که نرګس ته ووايو چې لږ لږ د یار سترگو ته ورته دی نو بیا ښایي د
عمیق بصیرت په لوري یو یو گام واخیستل شي...

سپین ږیري په ځانګړي ډول فکر کوي چې ډېر هوښیار دي، د پخوانیو تجربو په
اړه غږیږي او کله چې کوم نصیحت کوي نو د ږیري په ویښتانو کې هم ګوتې
وهي، کله چې څوک څو سجدې پوروی شوی وي او په جومات کې یې د
مانام له لمانځه وروسته بېرته پور پرې کوي نو سپین ږیري وايي: دا ډېر ښه ځوان
دی، بزرګ دی، د خدای دوست دی، ته ورته وګوره داسې نفلونه کوي!

نړی خو همدې ظاهر بینو ږنگه کړه، هغه ورځ یې زما د ماشومتوب ملگری ویشلی و، یوه تن چې برکه دریشي یې اغوستې او تور ټوپک یې تر غاړې وراڼه ويلي وو: د دوو دنگو غرو پر سرونو دوو ډلو انسانانو له تورو تیرو مورچې جوړې کړې وې، دوی زموږ په لور ډزې کولې او موږ د دوی په لور خو هغه زموږ ملگری و!

یوه سوې مرمی راغلې وه او د دوو سترگو تر منځ په تندي یې لگېدلې وه، د کوپړۍ تر شا یې وتلې وه او ماغزه یې ورته شیندلي وو، پر شا لویدلی و نو ځکه یې ډېرې وینې د کوپړۍ له شا څخه تللې وې خو تندي یې هم په څو څاڅکو وینو ککړ و.

د برگې دریشی او تور ټوپک خاوند ویل: دوی ډېر ظالمان وو، پر موږ یې درنې مرمی وروولې!

زه هغه وخت پوهیدلی وم چې د غرونو په سر په مورچو کې ناستې دواړه ډلې ظاهري یې وې، دوی د خپلو ظاهري افکارو د لمانځنې په دود په ټوپکو سوې ډزې کولې، خدایزده دوی به پوهیدل او کله خو زما ملگری چې په کوچنی زېره مرمی لگیدلی و نو فکر یې هم له منځه تللی و، داسې ښکارېدل لکه چې ویده وي، ظاهرا دی هم ارام ښکارېدلو، زه کله هم تندي ته په زېره گولی نه وم لگیدلی نو ځکه مې د هغه احساس نشو درک کولی، لکه څرنگه مې چې پخوا د لیونیانو احساس نه شو درک کولی.

هغه وخت به زما د جورابو پوندې ژر څېرې کېدلې او یا هم ښایي ما ته داسې ښکارېدله ځکه هر کال مې پروسرنی جورابې اغوستلې، اوس هم چې د چا د جورابو څېرې پوندې و وینم نو هغه وختونه راپه زړه کېږي.

زما د کوچنیوالي ملگری چې په کلي کې هیچا هم غېږې نشوې ورسره نیولی، دا ځل یې له پښو دومره سیک ختلی و چې څلورو تنو په اوږو راوړ، دنیا څومره کم

عقله شوې ده، هغه يې د لرگي په يوه صندوق کې بندي کړی و، زه پوهېدلې چې د هغه د پښو سپک ختلی دی او نور هيچېرې هم نشي تللی خو خدايزده دوی ولې دومره وېرېدل؟ هغه يې په ۱۰:۳۷ دقيقو د کور په وره ننويستلو، مور يې کړيکې کړې او ويل يې: زويه شهادت دې مبارک شه!

خويندو يې ساندي ويلې او له دې سره د کلي ټولو ښځو هم کړيږې او نارې جوړې کړې، دې کړيږو يې په سرونو کې دومره زورور توپانونه جوړ کړي وو چې د سترگو له سمندرونو څخه يې څپې د ټولو د ښو له غاړو را اوبتلې او د بارڅوگانو پر زېرو او سرو غونډيو ختلې.

د ژړا سيالي پيل شوې وه، لکه برگ اتن د کلي ځوانان هم پرې ورگډ شوي وو او د سانديو له لمبو يې د اسمان وريځې تښتيدلې.

زه رډې سترگې حيران ولاړ وم، زما د ماشومتوب ملگري به له نن ورځې وروسته نور هيچا هم په کلي کې نه وای ليدلی، د شور او زور په دې لالهانده ميدان کې لا وختي نا اشنا منگولې زما د زړه تر کودلې رارسېدلې وې، شېبه په شېبه يې په نازک زړه زور راته کاوه، په سر کې مې اورنی توپان را الوتی و، که هغه مهال کوم نجومی زما تر څنگ ولاړ وای نو زما په حال به نه وای پوهيدلی، کيدای شي چې هغې هم بغارې وهلاي، خو که چېرې هلته کوم شاعر ولاړ وای نو اعتراف به يې کړی وای چې زما په سر کې الوتی توپان هلته د کړيږو وهونکو ټولو خلکو څخه ويروونکی و، شاعران هم تل مبالغه کوي نو ځکه خو ما هم له شاعر سره دا خبره نه منله ځکه چې هغه ورځ زما د ماشومتوب د ملگري د مور په سر کې الوتی توپان له ما څخه هم ويروونکی او ويجاړوونکی و.

هغه صندوق چې زما د ماشومتوب ملگري يې پکې بندي کړی و په درې رنگه بيرغ پوښلی و، په سر يې ورباندې توره پرده غوړولې وه چې د کعبې د پردې په څېر يې د قران آيتونه پرې ليکلي وو.

زما په سر کې د الوتي توپان اورنيو خپو غوښتل چې زما لاندني بانه وسوخوي. د کنگل غوندي ويلې شي، اوبه شي او د بارخوگانو په خړو غونديو مې وخيروي خو زما د شومو سترگو بندونه دومره پاخه شوي وو چې د هيڅ توپان او سيلاو خپې پرې نشوې را اوښتي. حيرانوونکې وه، نن چې بايد ما ژړلي وای نه مې شول ژړلی، نا آشنا منگولې مې دومره پر زړه ټينگې شوې وې چې ويې لړزولم او شا ته مې دوه درې گامه واخيستل نو ځکه خو د شا پر تخته نسکور هم نشوم...

هغه ورځ زه پوهېدلم چې زما د ماشومتوب د ملگري د کور له نيولي دروازې سره ولاړې د مرگ ملايکې پر ما زړه سوځيدلې و، زه پوهېدلم چې هغې نا آشنا ظالمې منگولې ليدلې وې چې زما پر زړه يې زور کاوه، هغې زما دا حال هم ليدلی و چې نېردي وه د زړه وينې په خوله واچوم خو د سترگو اوبسکې مې زما د ماشومتوب ملگري په څېر د نا آشنا لرگيو په صندوق کې بندې وې.

د ماتم په هغه ځنگل کې زما ترهيدلې هوسې هم هيڅ نه ليدل کېدله، بنايي د هغې په ليدلو د نا آشنا ظالمو منگولو زمري وېرېدلې وای، لړزيدلې وای او شاته يې دوه درې گامه اخيستي وای.

هغه ورځ زه هديرې ته تللی وم، له ختيځه را الوتي باد يې جندي په زوره زوره لړزولې، يا يې هم بنايي خپل نوي مېلمه ته محفل جوړ کړی و او په ميدان کې يې له يوې بلې سره د نڅا سيالي کوله، زما د کوچنيوالي ملگري يې په هماغه صندوق کې بندي په مريستانه کې کېښود، د برگو دريشيو خاوندانو چې دی يې په هماغه صندوق کې راوړی و بنايي فکر کاوه چې نور به هغه هيڅکله هم له هغه صندوق څخه راونه وځي خو زه پوهېدلم چې نن شپه به ملايکې زرین تېرونه راوړي او هغه صندوق به مات کړي، سپينې حورې به راشي او د سرو شرابو جام به زما د ملگري پر شونډو کيږدي، دی به يې غرک غرک وڅښي او د سر له شاتني پرهر څخه به يې ونه وځي، د کلي ځوانانو چټک چټک بېلونه جگ ټپن

کول او چغ چغ غبرونه يې ختل، مريستانه ته درنې خاورې توپيدلې خو هغو خاورو چې نه يې غوښتل په مريستانه کې بندي شي د باد غبرې ته يې خانونه ورکول او هغې هم د کعبې په لوري تښتولې.

زه داسې ولاړ وم لکه د هديرې د جنډو لکره خو په سر مې هيڅ جنډه هم نه وه. له ختيځه را الوتي باد زه نشوم خوځولی، ځينو کسانو راته په حيرانۍ کتل، ما د هغو ځوانانو خړ مخونه ليدل چې د مريستانه تښتيدونکې خاورې پرې نښتې وې، زما په سر کې د الوتي توپان اورنۍ څپې اوبه شوې وې، د ښو له دېوالونو سره جنگيدلې خو په سينه کې يې د ننه لورې ته لاره کړې وه.

خلک تللي وو، زه ولاړ وم او زما د ماشومتوب د ملگري ورور چې په ډنگر مخ کې يې هډوکي له ورايه ښکارېدل د هغه پر مريستانه نيلي جنډه ولگوله، جنډې د غرنۍ کوترې غونډې وزرونه خلاص کړل، رپ رپ غاړه يې پيل کړه، او کوښښ يې کاوه چې د کعبې په لورې ولاړه شي خو لکه په لومه کې نښتې مرغۍ يې پښې په لکره پورې گڼدل شوې وې.

هغه ورځ زما پام شو چې نور نشم ژړلی، د ژړا پانگه مې تمامه شوې وه او دا ځل زه له اوبښکو بېوزله شوی وم چې بيا مې تر ننه ونه شول ژړلی، زه د داسې چا په لټه کې يم چې څو اوبښکې په پور راکړي.

*****

کلي ته به تللم خو په سترگو کې مې دومره قوت نه و پاتې چې زما د ترهيدلې غټ سترگې هوسۍ مخ ته وگورم، د هغوی کور ته ورشم او د لمرخاته وروسته نفل پر مهال نيمکښې سترگې ورپورته کړم، چې کله سلام اړوي نو سترگې يې زما په سترگو ولگيري، داسې ښکارېدله چې زما ظاهري سترگې وژل شوي دي او د زړه سترگې مې پرانيستل کيږي، په کابل کې هم نور لمر نه راباندې غوسه کېدلو او چې کله به هم د سهار ۱۰:۳۷ دقيقې وې نو په ډېره مهربانۍ به راباندې ځلېدلو.

خو نورو خلکو به شکایت کاوه چې د کابل لمر ظالم دی څکه وړانگې یې د سړي په سر نېغې ننوځي، چاپېریال پوهانو به وخت ناوخت رسنیزې غونډې جوړولې او اعلانونه به یې کول چې د کابل لمر څکه ظالم دی چې په ښار کې د خلکو تراکم زیات شوی دی، د کلونو زاړه موټر پکې چلیږي چې لوگي یې هوا ته پورته کيږي او د هوا دفاعي طبقه یې خرابه کړې ده!

ما په دوی باندې باور څکه نه کاوه چې د ظهیر الدین محمد بابر شاه خبره مې په یاد وه چې ویلي یې وو: په کابل کې له برستنې پرته خوب نه کيږي، کابل د دنیا پر مخ له هر ځایه ښایسته دی، زه به یې هیڅکله هم خپلو زامنو ته ورنکړم!... ده رښتیا ویلي وو څکه ما کله هم په کابل کې له برستنې پرته خوب نشو کولی، خو له بابر سره زما یو توپیر دا و چې ما په برستن کې هم د هغه په څېر خوب نشو کولی!

زه به کله کله پر کابل د دې مټن پاچا مریستانه ته ورتلم، داسې مې احساسوله چې د هغه د ظالمو هډوکو د سینې په قفس کې یې زړه د کابل خاورې لاهم ژوندی ساتلی دی، درزیري او له سکون ښونکي طبیعت څخه یې خوند اخلي، زه هم پر کابل مټن وم خو کابل زما سکون وړی و، زه داسې وم لکه د مور په غېږه کې چې ماشوم ناروغ شي، ما احساسوله چې کابل راته د مور غونډې خپه دی او تل غواړي چې پخپله غېږه کې سکون راکړي، خو زما سکون د ترهېدلې هوسۍ په ښکرو کې و او کوم شی چې د ترهېدلې هوسۍ ښکرو ته په گوتو ورشي نو د هغې ترلاسه کول یوه نه حل کیدونکې معما شي.

ما دا ټولې خبرې له دې مړه شاعر پاچا سره کولې کوم چې له شرابو یې توبه ویستلې وه خو د اپینو غوتې به یې خوړلې، ما د هغه احساس ښه درک کولی شو چې کله به یې اپین خوړلي وو او مازدیگر مهال به یې د هند په اکره کې په کښتۍ

کې چکر واهه او د هغه ځای نمجن طبیعت به یې ننداره کاوه، ځکه د اپینو غوتیو به د هغه د سر د کاسې سترگې ړندې او باطني سترگې به یې ورته خلاصې کړې. زه د زاهدانو غوندې وم، هیڅکله مې هم شراب نه وو څښلې خو ما د داسې اپینو غوتې خوړلې وې چې تینگې مې په زړه پورې نښتې وې، زما د سر په کاسه کې سترگې یې ورو ورو ړندې کړې وې، لکه څرنګه چې د سپین ږيرو سترگې ورو ورو ړندیري خو زما د باطن سترگې یې دومره په زور پرانیستلې وې چې ان د خپل تصور تصویرونه یې هم ښه روښانه لیدل، ما به چې ځان ته په هغو سترګو کتل نو خدايرو کله کله به مې له ځانه ځکه وپره وشوه چې نور زه هغه پخوانی زه نه وم، زه ډېر بدل شوی وم، زما رنګ لا زېر شوی و، لا نری شوی وم، زما لاسونه او خبرې لږ زېدل، زما د شعرونو فریادونه بل ډول شوي وو، ان زما لیکل هم بدل شوي وو، هر څه ورځ تر بلې په بله اوښتل، ورځ تر بلې مې ظاهري دنیا د باطن له سترګو پناه کېدله، د تصور دنیا ته ورننوتلم چې ښایي د حقيقي دنیا په لوري یو پل و، لکه څرنګه چې صوفیان داسې خبرې کوي، خو زما هغه وخت تصوف نه و زده، هر څه بدلیدل خو ما خپل دین او مذهب ساتلی و، په سجده کې لا هم هماغه پخوانی خوند پروت و.

کله به چې ما د مسیحیانو د ارواوو او یا وینو څښونکو موجوداتو فلمونه لیدل نو چې هلته به یو ښایسته ځوان په اروایي بلا او یا هم وینې څښونکي موجود بدل شو، زما به پام شو چې زه هم په یوه بل څه بدلیدونکی یم، یا به داسې شم چې د غرونو او درو به شم او یا به داسې شم چې د خلکو وینې به وڅښم! خو چې دا وروستی فکر به مې سر ته راغی نو له خدایه به مې پناه وغوښته، ما ته د خلکو د وینو له څښلو څخه دا په ځلونو غوره وه چې د غرونو لیونی او د سارا سارانې شم، بر سر شم او درویشی شم، عجیبه ده هغه وخت زما طبیعت د تصوف په لوري ډېر تمایل کړی و، که هغه وخت زه پر تصوف پوهیدلی نو ښایي ما د چوپتیا

داسې شرنګيدلی صوفي مکتب رامنځته کړی وای چې د نړۍ لیونیان به ورته رامات وای... خو ما خپل مذهب ساتلی و.

زه له کوچنیوالي همداسې يم: هوایي!

هغه وخت به مې که کله د مارانو لپاره د هندي موسیقي سندرې اوریدلې نو فکر به مې کاوه چې زه به هم په مار بدل شم، له سترگو به مې اور ورپرې او له خولې به مې فش فشش غږ خیري.

اوس زه چوپ وم، داسې په خیالونو کې ډویدم لکه بودا، د هغه په څېر له خپل ژونده بېزاره کېدل، ما غوښتل د ژوند حقیقت پیدا کړم خو زه نه د کومې ونې لاندې کېناستلی وم او نه هم د کوم سیند پر غاړه تر څو د حقیقت پرېښته راته ظاهره شي او په یوه شپه کې هر څه راته ووايي. ما خپل دین او مذهب ساتلی و، زه پوهېدل چې په همدې کې حقیقت راته بیان شوی دی خو د دې حقیقت سپړلو بنایي د بودا غوندې ذهن غوښتلو، پر دې حقیقت د پوهیدلو لپاره مې باید ظاهري سترګې رښتیا هم ړندې شوې وای او د زړه سترګې مې پرانیستل شوې وای، بنایي زه اوس د حقیقت پېژندلو ته نېردي شوی وم، خو د زړه پر سترګوله لید سره داسې نابنده وم لکه ماشوم چې د لومړي ځل لپاره ګامونه اخلي، تلولی شي، ولویږي او بېرته په خواريو د راپورته کېدلو کوښښ کوي.

پخوانی ژوند او یادونه اوس راته د یوه خوب په څېر تصویر کېدل، داسې چې د پخوانیو دوستانو څېرې مې سمې نه په یادیدلې، ان د کلي د جومات تصویر مې هم په ذهن کې داسې تې شوی و لکه څوک چې په خوب کې پیغمبر او یا پرېښته وویني نو سهار چې راپورته شي د هغه تصویر یې سم نه په یادیري. تر دې چې په کلي کې د ښوونځي د دوستانو نومونه هم راڅخه هېر وو، داسې راته ښکارېدله لکه چې زما پخوانی ژوند سلگونه کلونه پخوا تېر شوی وي، داسې ښکارېدله چې زه نهه دباندي درې سوه کلونه ویده شوی وم، زه د کھف د صحابه

وو ملگری شوی وم خو توپیر مو دومره و چې نهه دباندې درې سوه کلونه د دوی سترگې پټې وې او بیا یې هم هر څه په یاد وو خو زه په غږیدلو سترگو په یوه ورځ کې کلونه کلونه ویده شوی وم او د هر کال ویدېدلو په بدل کې مې پخواني ارزښتمن یادونه هېریدل.

زما ظاهري سترگې چې ږندې شوې وې نو د زړه سترگې مې شرمیدونکې وې، داسې لکه دوی پښتني پېغلې چې له کوره دباندې راووخې، زیارت ته روانې شي او پر مخونو یې پردې خورې وي، همداسې زما د زړه سترگو هم پر ځان نری پرده خوره کړې وه ځکه خو راته دنیا له یوې نری پردې دباندې ښکارېدله، د ماشومتوب په څېر مې هر څه روښانه نه لیدل، ان د مور څېره مې هم له یوې نری پردې دباندې لیدله، کټ مټ لکه په خوب کې د پرېښتني په څېر خو له هغې یو څه روښانه.

په مني کې به چې کله د ونو وچې او زېږې پانې په پارکونو کې رالویدلې وې او ما به په بوټانو وهلې نو د شغ شغ او خرپ خرپ غږ یې ما ښه اوریدلی شو خو د هغوی شاوخوا ته شیندل مې هم له نری پردې دباندې لیدل، داسې لکه ماشومان چې د غوړیدلو گلاتو له سرونو د زېږو پتنگانو سیل پسې واخلي او یوه د نیلي جامو پېغله یې د کړکۍ له نری پردې ننداره کوي.

په خیالونو کې مې د تصویرونو په البومونو خاورې پنهې شوې وې خو یوازې یو تصویر چې ما به تل ورته کتل همداسې تازه پاتې و، ان مروړل شوی هم نه و، هسې هم د خیال کمال همدا وي چې تصویرونه نه مروړي.

زه له ظاهري دنیا دومره لېرې شوی وم چې که چا به راسره جگړه کوله نو چوپ به وم، بیا به ولاړم، ځانته به کېناستم او په خیال کې به مې له هغه شخص سره جگړه وکړه، دومره خبرې او ملامتیا به مې پرې وویلې چې ایله به مې زړه سوړ شو، وښکي به مې وغوړیدل او د بریا احساس به مې وکړ.

زما ترهیدلې هوسی داسې چم راباندې کړی و چې د چم گاوند له ښې ښادې یې

ویستلی وم.

په کوچنیوالي کې مې یوه لنډې اوریدلې وه چې د وروستی مسرې وروستی برخه یې داسې ده: سودایي به شې مښه! هغه وخت ما فکر کاوه چې دا به هغه سوداگر ښیې کوم چې کلي ته راځي او سودا یې په شا اړولې وي خو زه اوس د سودایي په مانا پوهیدلی وم، ځکه ما احساس کړې وه چې سودایي شوی يم.

*****

هر کال به چې څومره د مني په ونو خپلې پانې زېږیدلې تر هغې زیات به زما رنگ زېږ شوی و، د زېږې ښکلا په مریدي کې دومره ډوب شوی وم چې د ژمي د سهار د ۱۰:۳۷ دقیقو له لمر او د اوږي د مازدیگر د شپږو بجو له لمر څخه هم زیات زېږ وم، دومره زېږ شوی وم چې پر زېږ لمر مښن شفق هم نېږدې نه راتللو. هغه مني چې لا نور هم زېږ او زېښلی شوم نو ان زېږو گلونو هم نشول کولی چې له خپل ډنډو غرو سره راوسک کړي او خپله زېږه ښکلا تماشې ته وړاندې کړي، په بازار کې به پیغلو یوې بلې ته ویل: هغه ته وگوره! تک زېږ! په جومات کې به سپین ږيرو ویل: د ده زېږی دی!

کله چې دا خبرې د کلي هغو ماشومانو چې تازه یې لمنځونه نیولي وو او په جومات کې به په ملا پسې ښکته پورته غورځېدل زما د مور تر غوږونو ورسولې نو په اندېښنه لاس تر زڼې شوه، یو چا ورته وویل چې د اندرابی په کوڅه کې یو پاروگر د زېږي دم کوي، په سبا یې هلته بوتلم، د پاروگر یوه سترگه تکه سپینه اوبتې وه، پخپل زاړه، ختین او په لوگو تور دوکان کې ناست و، پاس یې په رېونو د چمبو غوندې شیان ایښي وو، د نسواري جامو یوه کوچني هلک چې خپل لستونې یې په پوزه راکش کړ ویې ویل: په دې کې یې پخوا ماران ساتل.

په يوه سترگه ړانده پاروگر په کوچنی نکلي کاسه کې له زاړه منگي د شړشمو تېل راوايستل، تر څنگ له انبار شوو شنو وښو يې لږ څه راواخيستل، نکلي کاسه يې زما سپېرمو ته نېردي ونيوله او واښه يې پکې تاو راتاو کړل، د تېلو سوړ بوی وڅوت او د شنو وښو بوی ورسره گډ شو، بې خونده و.

پاروگر راته ناپوهه وايسيدلو، ان خپل ماران هم ترې تښتيدلي وو، هلته هر څه بدرنگ وو خو يوازې دوه شيان ښايسته وو؛ د قران هغه ټکي چې پاروگر په وار وار ويل او زما تر څنگ ناسته اندېښمنه مور.

د کابل د سيند تر څنگ چې يوازې د يوې ويالې اوبه پکې بهيدلې او شاخوا يې دنگ واښه ولاړ وو د زېړ جومات منارې تر اسمانه دنگې وې، د هغې تر څنگ د نيلي زيارت مخې ته په شمار لس يوولس مکرجن ملنگان ناست وو چې غټې غټې تسپې يې غاړو ته اچولې وې او په سترگو کې يې سلايي دومره کش کړي وو چې تر کونجونو يې د رانجو لکې وتلې وې.

د غره په ډډه کې د ختلي دېوال په سرونو کوچني کوچني سړي ښکارېدل چې اخوا ديخوا گرځېدل. کله چې د گونگت غوندي په تور موټر کې سپاره شوو نو کلينډر يې وويل: د دېوال په سر هغه کوچني سړي فراريان دي چې په چاقوگانو يې خلک په پسته خيټه کې وهلي دي او په توپانچو يې خلک ويشتلي دي نو ځکه خو اوس د سپاهيانو له ويرې لاندې نشي رابښکته کېدلی، له گونگت څخه يوه ښکته کيدونکي سړي ويل: د سپاهيانو په پښو کې دمه نشته، دوی غرونو ته نشي ختلی، د توپکو تورې شپيلی يې تل سړې وي.

دوه اونۍ وروسته زه پوهېدل چې د شړشمو له تيلو په ډکه کاسه کې خوځيدونکي واښه زېړ شوي دي خو زما رنگ همداسې زېړ پاتې و، دارو بې اثره شوي وو او د طبيبانو دروغجنې څېرې رسوا شوې وې، له هغې وروسته به هر طبيب خپله خوله او پوزه پټول ځکه چې خلکو ته يې خپل مخونه نشول ښودلی

زما ترهیدلې هوسی داسې چم راباندې کړی و چې د چم گاونډه له نښې ښادې یې
ویستلی وم.

په کوچنیوالي کې مې یوه لنډې اوریدلې وه چې د وروستی مسرې وروستی برخه
یې داسې ده: سودایي به شې مښینه! هغه وخت ما فکر کاوه چې دا به هغه سوداگر
ښيي کوم چې کلي ته راځي او سودا یې په شا اړولې وي خو زه اوس د سودایي
په مانا پوهیدلی وم، ځکه ما احساس کړې وه چې سودایي شوی يم.

*****

هر کال به چې څومره د مني په ونو خپلې پانې زېږیدلې تر هغې زیات به زما
رنگ زېږ شوی و، د زېږې ښکلا په مریدي کې دومره ډوب شوی وم چې د ژمي
د سهار د ۱۰:۳۷ دقیقو له لمر او د اوږي د مازدیگر د شپږو بجو له لمر څخه هم
زیات زېږ وم، دومره زېږ شوی وم چې پر زېږ لمر مښن شفق هم نېردې نه راتللو.
هغه مني چې لا نور هم زېږ او زېښلی شوم نو ان زېږو گلونو هم نشول کولی چې
له خپل ډنډو غرو سرورنه راهسک کړي او خپله زېږه ښکلا تماشې ته وړاندې
کړي، په بازار کې به پېغلو یوې بلې ته ویل: هغه ته وگوره! تک زېږ! په جومات
کې به سپین ږيرو ویل: د ده زېږی دی!

کله چې دا خبرې د کلي هغو ماشومانو چې تازه یې لمنځونه نیولي وو او په
جومات کې به په ملا پسې ښکته پورته غورځېدل زما د مور تر غوږونو ورسولې
نو په اندېښنه لاس تر زڼې شوه، یو چا ورته وویل چې د اندرابی په کوڅه کې یو
پاروگر د زېږي دم کوي، په سبا یې هلته بوتلم، د پاروگر یوه سترگه تکه سپینه
اوبتې وه، پخپل زاړه، ختین او په لوگو تور دوکان کې ناست و، پاس یې په رېونو
د چمبو غونډې شیان ایښي وو، د نصواري جامو یوه کوچني هلک چې خپل
لستونې یې په پوزه راکش کړ ویې ویل: په دې کې یې پخوا ماران ساتل.

په يوه سترگه رانده پاروگر په کوچني نکلي کاسه کې له زاړه منگي د شړشمو تېل راوايستل، تر څنگ له انبار شوو شنو وښو يې لږ څه راواخيستل، نکلي کاسه يې زما سپېرمو ته نېردي ونيوله او واښه يې پکې تاو راتاو کړل، د تېلو سوړ بوی وڅوت او د شنو وښو بوی ورسره گډ شو، بې خونده و.

پاروگر راته ناپوهه وايسيدلو، ان خپل ماران هم ترې تښتيدلي وو، هلته هر څه بدرنگ وو خو يوازې دوه شيان ښايسته وو؛ د قران هغه ټکي چې پاروگر په وار وار ويل او زما تر څنگ ناسته اندېښمنه مور.

د کابل د سيند تر څنگ چې يوازې د يوې ويالې اوبه پکې بهيدلې او شاخوا يې دنگ واښه ولاړ وو د زېر جومات منارې تر اسمانه دنگې وې، د هغې تر څنگ د نيلي زيارت مخې ته په شمار لس يوولس مکرجن ملنگان ناست وو چې غټې غټې تسپې يې غاړو ته اچولې وې او په سترگو کې يې سلايي دومره کش کړي وو چې تر کونجونو يې د رانجو لکې وتلې وې.

د غره په ډډه کې د ختلي دېوال په سرونو کوچني کوچني سړي ښکارېدل چې اخوا ديخوا گرځېدل. کله چې د گونگت غوندي په تور موټر کې سپاره شوو نو کلينډر يې وويل: د دېوال په سر هغه کوچني سړي فراريان دي چې په چاقوگانو يې خلک په پسته خيټه کې وهلي دي او په توپانچو يې خلک ويشتلي دي نو ځکه خو اوس د سپاهيانو له ويرې لاندې نشي رابښکته کېدلی، له گونگت څخه يوه ښکته کيدونکي سړي ويل: د سپاهيانو په پښو کې دمه نشته، دوی غرونو ته نشي ختلی، د توپکو تورې شپېلۍ يې تل سړې وي.

دوه اونۍ وروسته زه پوهېدل چې د شړشمو له تيلو په ډکه کاسه کې خوځيدونکي واښه زېر شوي دي خو زما رنگ همداسې زېر پاتې و، دارو بې اثره شوي وو او د طبيبانو دروغجنې څېرې رسوا شوې وې، له هغې وروسته به هر طبيب خپله خوله او پوزه پټول ځکه چې خلکو ته يې خپل مخونه نشول ښودلی

خو خلک لا هم ساده گان وو او د ډاکټرانو پر هغو کاغذونو يې باور کاوه چې د خپلې بې وسې اظهار به يې په څو کړنو کې د دوه درې پاکته گوليو او يو شربت په ليکلو کولو، خو زه اوس هوبنيار شوی وم، زه په رموزو پوهېدلېم او زما د باطن سترگې خلاصې شوې وې، زما ظاهري دوکه کيدونکې نظر چې پر زېر ښايست دوکه شوی و، د ترهيدلې هوسې په ښکرو کې له نظره پناه شوی و، زه نور نه دوکه کېدلېم نو ځکه خو طبيبانو هم نشول کولی چې ما دوکه کړي.

زه پوهېدلېم چې زما زېږی نه و، خو نه مې شول کولی مور ته مې داسې ووايم، ځکه که هغه زما په اصلي راز خبره شوې وای نو ښايي زړه يې دريدلی وای او که د هغې زړه دريدلی وای نو هماغه دم به زه هم نسکور شوی او دم ختلی وای، ځکه چې هغه مهال به هم کړکې تشه وای او هم به د هغې د زړه سترگې پټې شوې وای، ان دومره څوک به هم نه وای چې زما له تندي د مينې توده مچکه واخلي، په سر لاس راته تېر کړي او ووايي: په خدای مې سپارلی يې.

په هغو ورځو کې د خيالانو دومره زورور هجوم راباندې راغلی و لکه په سپرلي کې د شنو کوټرو سيلونه، خو کوم ښکاري نه و چې د ټوپک ډزې يې پرې کړي وای.

پخوا چې زه په کلي کې وم نو کله به چې د ژمي سرو شپو وروستی سلگي وهلې او دښتو به د سپرلي گلونه زېږول ناڅاپه به د غرونو په سرونو داسې واورې وشوې لکه کوم ماته خوړلی لښکر چې خپل وروستی ځواک راټول کړي او په پوره زور د شپې پر مهال وروستی شواخون راوړي، دې ناڅاپي حملې به د غره شنې کوټرې کليو او د غنمو پټيو ته راماتې کړې، د سپرلي يخو څاڅکو به د ځمکې ټټر نمجن کړی و چې شنې کوټرې به پرې ښکته کېدلې او پورته کېدلې، د کليوالو دوه نليزو چره دارو ټوپکو به وار په وار خولې اسمانونو ته پورته کولې او تنگ خرپ به يې

پیل و، خلکو به ویل چې د شنو کوټرو په سیلونو کې پېریان هم سمې ته رابنکته کیري نو ځکه خو به د چره دارو په ډزو یو نیم پیری هم لگېدلو.

یا هم زما د خیالاتو شور او هجوم داسې و لکه د سمندر پر غاړه د گړنگ په تیاره غار باندې چې ماښام مهال د ماښام ځکالي بیروبار جوړ کړي چې ان د سړي سترگې ورسره تورې شي، د خیالونو دا اوږده لړۍ راته بې مانا ښکارېدله داسې لکه د گډوډو خوبونو بې مانا لړۍ، هغه وخت زه نه پوهېدل چې ممکنه ده د خیالاتو په دې توپان کې الماسک هم وي، هغه وخت به مې زیاتره د سترگو کونجونو اوبنکې کولې او د سوي احساس به یې کاوه، نه مې شول کولی چې چا ته نېغ وگورم، هسې خو هم ما خپل ظاهري لید له لاسه ورکړی و خو غوښتل مې چې سترگې مې سړې شي، غوښتل مې هغه همت پیدا کړم چې که کلي ته ولاړ شم نو خپلې ترهیدلې هوسۍ ته د لمر خاته له نفل څخه د سلام گرځولو پر مهال یو ځل بیا هم وگورم خو ایا دا کار ما کولی شو؟ ایا دا زما له وسه پوره و؟ هغه وخت زه ډېر ځواکمن وم چې ما به هر سهار کولی شول هغې ته وگورم خو اوس به مې بانه تل درانه وو، ما غوښتل چې په ساړه ژمې کې سترگو ته سړې اوبه واچوم، خو ناڅاپه به ظالم نا آشنا مخاطب حاضر شو او ویه یې ویل: داسې مه کوه! هسې نه سترگې دې دومره یخې شي چې د یخ گاتې ترې جوړ شي، سپین او تور یې سره گډ شي او کاره واړه ترکونه پکې وشي. ایا دا ممکنه وه چې له سترگو دې د کنگل گاتې جوړ شي؟ ما لیدلې وو چې کله به مو په کلي کې د لوی اختر لپاره له کلیوالو سره په شریکه غویی واخیستلو او قرباني به شو نو سر به یې په غټ دېگ کې په اور باندې شو خو چې کله به پوخ شو د غویی سترگې به لا هم رډې رډې ختلې، یوازې به یې پر مخ یوه خړه پرده راغلې وه، خو زه پوهیدم چې زما او د غویی سترگې توپیر لري.

کله خو اوس هم فکر وکړم چې کيدای شي زموږ د ژوند پېښې او يادونه په دښته کې د اوبنانو د ورک کاروان په څېر په نامالوم لوري روان وي، ما ته خو دا سوچ راځي، لکه څنگه چې هغه پېښې لا هم زما په خيال کې ژوندی دي نو کيدای شي د اسمان په نامالومو منزلونو کې هم همداسې ژوندی وي او زما مساپره اروا هماغسې درد گالي، ښايي موږ هم د شعرونو غوندي وو چې خپل غمونه مو تل په سر وي او هيڅکله يې هم له سره نه غورځوو خو توپير يې يوازې دومره دی چې موږ د هماغې شپې سره د تل لپاره د اسمان د نامالومو منزلونو په لوري روانيږو. ما فکر کاوه چې زموږ پرون په پرون کې لا هم نن دی، لا يې هم هره شپه پر خپل ځای ولاړه ده داسې لکه چې نه پناه کيدونکې وي خو يوازې د اسمان نامالوم منزلونه يې زموږ له سترگو پناه کوي.

هغه ورځ لا هم شته چې د غره د ډډې د دېوال په ښکتنې ډډ کې غځيدلي سړک باندي د گونگت غوندي موټر روان و، موږ يې په خپله خپته کې د څه وخت لپاره ساتلي وو او غوښتل يې چې له يوه منزل منزل وروسته مو بېرته له خپتې راوباسي، دا بدرنگ گونگيان تل غواړي د يونس عليه السلام د کب په څېر پېښې وکړي، دوی او له ریا دک هغه زاهدان کت مټ سره ورته دي چې د نبيانو غوندي د پرهېزگاری پېښې کوي، خلک هم ورباندي تېرولي دي او هغوی چې رښتيا هم د زهد او تقوا خاوندان دي د دوی په تورو سيورو کې د خلکو له ناپوهه سترگو پناه دي. زه ان هغه وخت پوهېدلم چې د ریاکارو زاهدانو خوبونه هم خراب دي. خو زما موږ هم فکر کاوه چې دوی د پرېښتو په څېر دي او ځکه د پرېښتو په څېر اسمان ته نه الوځي چې غواړي د خدای د مخلوق خدمت وکړي. هغه ورځ چې موږ د گونگت له خپتې رابهر شوو نو د سرپټو زړو کوڅو له منځه تېر شوو، د لرگي خړې دروازې ته ودریدلو، لږزانده لاس مې وړاندې کړ، په دروازه راڅپیدلی زنجير مې ونيولو او درې څلور څلې مې وشرنگاوه، کوچنی

ماشوم چې نیلي خولی یې په سر وه راووت، سترگې یې راپورته او خوله یې جینګه کړه، زه او مور مې دواړه په وره دننه شوو، د سرو خښتو کوټو ته لا پلستر نه و ورکړل شوی خو چې کله یې دالان ته ننوتلو نو پر پلستر سربېره یې زېړچک رنگ هم ورکړی و، ماشوم یوې کوټې ته بوتلو، په سره قالینه سرې توشکې چاپېره هوارې وې، یو دنگ سرې چې اوږده تکه سپینه بریره یې وه او سپین پټکی یې په سر کې و ناست و او تسپې یې اړولې.

زما د مور هیله منو سترگو پوه کې و چې مور څه غواړو، زه پوهېدلم چې دا سرې د پرېښتې غوندې پرېهزگار نه دی، ما یې هغه کرغېرن تور سیوری لیدلو چې له ما سره د لیونې مینې له امله مې د مور له سترگو پناه و، سړي قلم راواخیست او د ډاکټرانو په څېر یې د خپلې بې وسې اقرار پرې لیکلو، خو توپیر یې یوازې دومره و چې څو پاکته گولی یې نه راکولې، بلکه یوازې یې کاغذ تاو راناو کړ او ویې ویل: دا تاوید په اوو شنو جامو کې تاو کړئ، د څرمنې پوښ ته یې واچوئ او د دې هلک په ښې مټ یې راوڅروئ!

د مور په سترگو کې مې د هغې له زړه راتوکېدلی د هیله منو غوتیو انځور د هغې په اوبلنو سترگو کې ولیدلو، هغه وخت په هغه تصویر کې دومره ډوب شوم چې ما دا هم ونه لیدل چې هغې ریاکار او د دنیا د مال بندي ملا ته یې څه دباندې پنځه زره د افغانیو سره نوټونه مخې ته کیښودل. ښه وه چې هغه انځور مې په تصور کې نه و پاتې کړه د هغه بدرنگ سیوري د خاوند مکارې موسکا به مې د ذهن د تابلوگانو نندارتون بدرنگه کړی وای.

اوس نو راته بل بار هم زیات شوی و؛ د گډوډو خیالونو، پرېشانه فکرونو او دلی غمونو تر څنګ ضرور وه چې په اوو شنو جامو او د څرمنې په پوښ کې تاو شوی تاوید هم پر مټ وگرځوم.

*****

خلک وايي چې ليونيان بې درده او بې درکه دي، دوی ځانونه هونبنياران بولي خو له دې نه دي خبر چې ليونيان له ډېر هونبنياري ليوني شوي دي، البته يو شرط شته؛ هغه دا چې که هونبنيارتيا د زړه د سترگو له خلاصيدلو سره مله وي او يا هم له دې سره مله وي چې دنيا له نورو څخه په څرگند توپير وليدلی شي، زه په رښتيا هم ليونی شوی وم ځکه چې ليوني ته مې هونبنيار ويل او بله دا چې که ليونی هونبنيار شي او زه ليونی نو زه هم هونبنيار شوم او څوک چې ځان هونبنيار بولي نو هغه هم ليونی شو، دا خبره به زموږ د کلي په جومات کې هغه مهال سپينبريرو کوله چې روژه به په ژمې کې راتله او ټول کليوال به د جومات له گردې بخاري راتاو وو، زما تره به ما ته ويل چې دا بخاري له تا څخه مشره ده نو ځکه خو به زنگونه هم پرې نښتي وو، زما سره پوښتنه پيدا شوې وه چې زنگ ولې په اوسپنه پورې نښلي خو چې کله په ښوونځي کې وم نو يوه ورځ زموږ د ساينس بودا ښوونکي وويل: اوسپنه هغه وخت زنگ نيسي چې لمده شي، دغې خبرې د دې پر ځای چې ډاډ راکړي لا يې هم حيران کړم ځکه اوبه هم کولی شي چې يو څيز خيران کړي! آه څومره دوه مخې دنيا ده، موږ چې خيران شو نو په اوبو ځانونه مينځو چې پاک شو خو چې پاکې اوسپنې ته اوبه ورسيري نو زنگ ونيسي او خيرانه شي؟

دنيا ټوله له داسې معماوو ډکه وه خو چې کله زما د ظاهر سترگې د ترهيدلی هوسې د زېر حسن شغلو ږندې کړې او د زړه سترگې مې ورو ورو خلاصې شوې نو دا معماوې لا هم راته ډېرې شوې، ځکه چې ما دنيا د خلکو په سترگو نه ليدله، ما هغه څه ليدل چې خلکو نه ليدل او ما هغه څه نه ليدل چې خلکو ليدل! خو هغه وخت هم زه ليونی وم ځکه ما له خلکو گيله کوله چې ولې زما پر خوږو او درودنو نه دي خبر؟ ولې ما ته ډاډينه نه راکوي؟ ولې زما په غم کې ځانونه نه شريکوي؟ يوازې يو څوک وو چې زما د درد احساس يې کولی شو، هغه هم زما

مور وه خو ما غوښتل چې ټول خلک دې زما د مور غونډې ما ته ډاډينه راکړي، هغه وخت زما خويونه رښتيا هم ماشومانو ته ورته شوي وو، زه ښه پوهېدلم چې د بازار دخلکو خويونه هم خراب شوي دي، خو بيا مې هم غوښتل چې ما ته مينه راکړي او دا په رښتيا هم څرگند ليونتوب و، د ښار د خلکو زړونه پر هغه بوډی هم نه سوځيدل چې د کابل ښار په ده افغانانو کې به د زېرزمينو په زينه کې ناسته وه، مخې ته به يې څولې غوړولې وه او له ښاريانو يې غوښتل چې په څولې کې يې د وچې ډوډی اخيستلو لپاره د افغانو نوټونه واچوي، هغه وخت به چې دا بوډی ما ليدله نو فکر به مې کاوه چې زما نيا په داسې له بې وسې او بېوزلې څخه ډک حالت کې ناسته ده، که زما د نيا ويښتان مويو څه جر کړي وای او جامې يې خيړنې شوې وای نو د هماغې بوډی د خور په څېر به ښکارېدلې وای، ان زموږ د گاوندې نيلې سترگې نجلی نيا هم همداسې ښکارېدله او زموږ بلاک ته د مخامخ خيړنو لاسونو والا دوکاندار نيا هم همداسې وه، ښايي هغه وخت زما عواطفو دومره طغيان کړی و چې د نړۍ ټولې بوډی د زېرزمينو پر زينو د ناستې بوډی غونډې راته ښکارېدلې. ما فکر کاوه چې د ټولو ښاريانو عواطفو په ما کې حلول کړی دی او دوی ټول ترې بې برخې شوي دي، ما فکر کاوه چې د ټولو زړونو نرموالی زما زړه ته راگه شوی دی او د نورو زړونه کلک شوي دي، داسې لکه د خټو نانڅکې چې وچې کلکې شي، لکه څرنگه چې د خټو نانڅکې بدرنگې وي او سپرې خاورې يې له مخونو باديږي همداسې د ښاريانو زړونه هم سپرې وو او له مخونو يې خاورې باديډلې، دومره سپرې چې ان د زېرزمينو د زينو پر سر له ناستې سپين سرې څخه چې څولې يې د دوی په پښو کې غوړولې وه هسک سرونه تېرېدل، ښايي د دوی په سرونو کې د کومې لويې فتحې نشه گرځېدله خو ما ليدل چې دوی ټولو ماته خوړلې وه، دوی سخته ماته خوړلې وه او د ژوند په سرگردان ډگر کې يې د عاطفې له سپرو په نامالوم لوري لالهانده

منډې وهلې نو ځکه خو دوی نه هغه بودی لیدله، نه یې د هغې څولې او نه یې هم زما احساسات او عواطف درک کولی شول، دوی زما د غټ سترگې هوسی سره یو شبا هت درلود؛ هغه دا چې دوی هم په نامالوم لوري منډې وهلې او هغې هم، خو توپیر یې دا و چې سپین سرې سوالگرې له دوی څخه کرکه کوله، له دوی څخه یې گيله کېدله او د هر یوه پر تېریدلو یې د زړه نازک محل داسې وړانیدلو لکه زلزله چې د نړۍ هسکې مانی وړانې کړي خو ما له خپلې هوسی سره مینه کړې وه او د هغې هر یاد زما د ژوند ستنې لړزولې وې، د هغې د عشق بوتې زما د زړه وینې غوښتلې او ما په همدې وینو ودان ساتلی و. د سپین سرې بودی د نهیلې تصویر به ما د زرنګار په پارک کې د ودان جومات له تصویر سره یو ځای د خپل شعور ژورو ته لېرلو، زه او بودی سوالگره ډېر سره ورته وو، د هغې غرور لوټل شوی و او زما هوبښ! د هغې له شرمېدونکو کتلو سره د څو افغانیو د غوښتنې غږ به په ورځ کې څو ځله د جومات له اذان سره یو ځای د اسمانونو په لور پورته کېدلو، زه وپېرېدلېم چې خدای به دا غږ واوري، دنیا به په بل مخ واړوي او هر څه به نسکور کړي! خو داسې نه وه خدای نه د ښاریانو په څېر و، نه د موټروانو او نه هم د دوکاندارانو... ان د کلیوالو په څېر هم نه و، خدای یو بېل ذات و، زه پوهېدلېم چې دا غږ یې اوریدلو، د هغه د عرش ستنې یې لړزولې او کولی یې شول چې د غضب سمندر یې په څوښ راشي خو د خپلو بې پروا، مغرورو او خرابو خویونو خاوندانو بنده گانو پر حال یې رحم کاوه، دا رښتیا هم خدایي حوصله وه!

ضرور خدای د دوی ماته خوړلی حال لیدلو چې د ژوند پر ډگر د سپېڅلو عواطفو د لښکرو څخه په هره خوا تښتیدل او د دوی په حال یې رحم کړی و. خو زما حال له ټولې دنیا سره توپیر درلود، دې حالت لا درد راکاوه، کله به مې چې په هېنداره کې ځان ته وکتل نو رنگ مې له زېږیدلو د توریدلو په لور روان

و او د سترگو کونجونه مې گونځې شوي وو، زه پوهیدلی وم چې په کمو ورځو کې د کلونو مزل کوم او د کلیوالو ښځو له حساب سره مې اختلاف کړی دی، د دوی په حساب زه د دنیا د نورو وگړو غوندې وم خو زما د سترگو کونجونو ښودله چې د دوی حساب غلط دی، ما له دنیا څخه دومره بغاوت کړی و چې د حساب علم مې پوره غلط ورته ثابت کړی و! اوس نو اړتیا وه چې زما لپاره د میاشتو او کلونو بېل حساب کتاب رامنځته شي، خو هیڅوک تر اوسه په دې نه وو پوهیدلي، ما هم نه غوښتل چې څوک پرې پوه شي ځکه فلسفيان خو تر اوسه د طبیعت په رازونو کې د کوچنیو معماوو حل ته نه وو رسېدلي نو بیا به یې زما دې بغاوت ته څرنگه د حل لاره پیدا کولی؟ ځکه خو یې ما د ځان لپاره د حل لنډه لاره پیدا کړې وه هغه دا چې کله به د هندارې تر مخ تېریدلم نو مخ به مې بل لوري ته اړولو او کوښښ مې کاوه چې ځان د دنیا د نورو خلکو په حساب محاسبه کړم، خو دا ښکاره بې انصافي وه، ډېره لویه بې انصافي. ما ته د زېږ حسن غټ سترگې هوسی څه څه نه وو راپېښ کړي؟ پر ما ډېره لویه کانه شوې وه، داسې کانه چې مرگ یې پر وړاندې ډېر کوچنی و، ما به په ځینو فلمونو کې لیدل چې د فلم د نجلۍ او یا هلک زړه ته به غم ورسېدلو نو له ژونده به زړه توری شو، په پای کې به یې لنډه فیصله وکړه؛ له ژوند سره دښمني او خپل ژوند ته خاتمه ورکول! ما ته د هغوی په دغه ډرامه خندا راتله، کله کله خو به مې د خندا غږ پورته شو، دومره به پورته شو چې د خاموشې شپې د چوپتیا گوهر به یې درې درې کړ او زما د کوتې د کرکۍ هاخوا ته ویده رورډې پېشو به له خوبه راوینښه شوه او په تیاره کې به یې په شنو ځلیدونکو سترگو زما په لوري کتل. ما مرگ له دې ډېر ښکته بللو چې زما د معما حل دې شي، مرگ داسې پدیده نه وه چې ما وژغورلی شي، زه اوس په یوه بې پایه سمندر کې لالهانده وم او لاس پښې مې وهل خو زه نه

پوهېدلې چې زما سيک به له ما سره ترڅو ملگرتيا وکړي او زه په دې هم نه
پوهېدلې چې دا بې سره او بې پايه سمندر کوم ساحل هم لري او کنه؟
هغه وخت به ما ته د خوږې مور هغه سبقونه راياديدل چې په ماشومتوب کې يې
راته ويلې وو، د دې هره خبره يو سبق و چې ما اوريدلې وو، د هېرې شراب مې
ورکړې وو او د تحت الشعور په تيارو څاگانو کې مې اچولې وو.

زه له کوچنيتوبه همداسې يم، هوايي!

زما د دردونو زلزلو د تحت الشعور د څاگانو کمرونه نړولې وو او له شوره يې د
هغو ويدو سبقونو څخه د يوه يوه نشه تنبیدله او د اوربلکو په څېر مې د تصور
پر تياره افق ځلېدل او هغه تابلوگانې يې انځورولې چې د وخت په ششنيدونکو
آسونو سپرو څواکونو يې ريښتيني تجسمونه لوتلې وو، او بنايي د کایناتو په دښته
کې يې په نامالومو منزلونو کې پراوونه اچول.

کله چې زما رنگ د زېر حسن په لمبو تور اوښتی او وریتیدلو نو د مور هغه راکړې
سبق مې یاد شو چې یو ماښام یې راته پر لويديځ افق دوه ستوري ښودلې وو او
ويل يې چې دا ليلا او مجنون دي، دوی سپېڅلې مينه کړې وه او خدای ترې دوه
روښانه ستوري جوړ کړل!

خو کله چې ښوونځي ته ولاړم نو ښوونکي وويل چې ستوري او سپوږمۍ په فضا
کې لالهانده دي او د يوه نامالوم منزل په لوري روان دي!

دې سبقونو زه اوس په دې باوري کړی وم چې هغه ستوري په رښتيا هم ليلا او
مجنون دي او فضا هم هغه بې سره او بې پايه سمندر دی چې زه پکې سرگردانه
لاس او پښې وهم، بنايي زه هم د غټ سترگې هوسۍ سپېڅلې عاشق وم او خدای
راڅخه د اسمان ستوري جوړ کړې وي، زه اوس پوهېدلې چې د ستورو ژوند
څومره له لالهاندې او دردونو ډک دی، آه! په ټولو کایناتو کې هيڅ آرام نه و!

زه هغه مهال د سکون په لټه کې وم، د داسې سکون په لټه کې چې هر ډول شور خاموش کړي، ځکه خو مې اړتیا درلوده چې ويې لټوم خو ښايي زه تر اوسه هغې درجې ته نه وم رسېدلې، که هغه وخت له کوم صوفي سره مخ شوی وای نو ممکنه ده د سکون لاره يې راته ښودلې وای خو چې زه اوس پرتلنه کوم نو د مولوي د سماع ډگر زما د عواطفو د ډگر په منځ کې داسې ښکارېدلو لکه زما د زېر حسن غټ سترگې هوسۍ پر مخ د رنجو خال، له همدې امله خو مې هغه مهال د فزيکدانانو دا نظريه منلې وه چې ويل يې ادیبان دروغجن دي او په خپلو خوږو خبرو خلک تېرباسي ځکه چې د مادې د ظاهري ځانگړنو له مخې دا نه ده ممکنه چې سمندر دې په پياله کې ځای کړل شي. دا څومره لوی ثبوت و، ما غوښتل چې پخپله کوټه کې د انشتاین بېرسری انځور وڅپروم، خو ما داسې ونه کړل ځکه زما لپاره ښايي د انشتاین انځور کوم مفهوم نه درلود. خو يوازې يو انځور و چې زما لپاره يې ډېره ژوره مانا درلودله او د ژوند د کوټې پر ټولو دېوالونو مې راڅرېدلو. يا مې هم شايد ځکه د انشتاین انځور د کوټې پر دېوال نه و څړولی چې د ملا صاحب هغې خبرې وپړولې وم چې ويل يې د تصويرونو ويستل ناروا دي او دوزخ ته د تللو سبب کېدلی شي، ده ويل چې د دوزخ اور له نورو ټولو اوږونو ډېر تاوجن دی، ما چې د خپل زړه له اخيستي اوره دومره کړاو گاللی و نو څنگه مې کولی شول چې له دې هم سخت اور ته زړه ښه کړم، هغه هم د يوه بېر سري بوډا د تصوير لپاره چې په غټو بریتونو کې يې پاسنۍ شونډه نه ښکارېدله. ما هغه وخت هم خپل مذهب ساتلی و او له سجدو مې هماغسې خوند اخيست لکه څرنگه چې په کلي کې و.

*****

هغه مهال چې په کلي کې وم او سهار مهال به مې د نفل څخه په سلام اړولو هغه ليدله نو د خوندونو بازار به ولگيدلو او دومره ارزاني به يې وه چې د ټولې دنيا خوندونه به ما د سترگو د دوو سکو په دیدن واخيستل، په هغو ورځو کې ما هم د زهد په لور مخه کړې وه او له ملایکو سره مې پخه ملگرتيا وه تر دې چې

هيڅکله هم د سجدو پوروري نه وم او د دومره سجدو خاوند وم چې احساسوله مې په جنتونو کې مې لويه پاچاهي ده.

فکر کوم د ماشومتوب پاچاهي به هم د جنتونو د پاچاهي به شان وي، آه ماشومتوب، د ماشومتوب ملگرتيا څومره سپېڅلې وي، زما هغه وختونه هم يادېږي چې زه به غټ سترگې هوسې ته مخامخ ناست وم، هغې به خورې کيسې کولې او زه به ورته غوږ وم، په ماشومتوب کې به يې ډېرې کيسې کولې خو چې کله پېغلوټې شوه او د حيا څادر يې په سر خور شو نو بيا به يې ما يوازې د سهار نفل ليدلو او د هغې د خوږو کيسو شکرې به ډېرې په ندرت وريدلې، هغه وخت زما زړه داسې و لکه د للمې ځمکه چې د عشق سپلني پکې له تندي وچ شوي او زېږ اوښتي وي خو کله به چې د هغې خورې شونډې وريدي او د تاندو مريو تارونه به يې وڅوڅيدل نو زما د سينې اسمان به کرهار گله کړ او د خوندونو توند باران به ووريدلو چې د خواږه احساس باد به زما د زړه د للمې په ټټر کې نوي ټپونه جوړ کړل او د عشق نورو تنکيو سپلنيو به سرونه راهسک کړل...

په هغه کال بيا هم په کابل کې د غره د ډډې د دېوال سر واورې سپين کړی و خو تور ډډونه يې لا هم په دې اند وو چې د دنيا په دې بدلېدونکي ماحول کې به لا هم وچليري او د توپانونو پر وړاندې به دنگ ودريري خو دا دېوال هم د زماني د ظاهر بيني سره ظاهر بين شوی و، ځکه چې اوس د توپانونو لوري بدل شوی و او داسې توپانونه راتلل چې که دېوالونه تر اسمانه هم دنگ شوي واي بيا يې هم مخه نشوه نيولی، واورې هم غوښتل چې د غره د ډډې دېوال ته دا سبق ورزده کړي خو دېوال خپله پخوانی سرکشي ساتلې وه او هغه يادونه يې لا هم په زړه کې تازه وو چې تر شا به يې کابل شاهانو پناه اخيستله.

دا ژمی د نورو په پرتله ډېر سوړ و، خلک حيران وو او د دومره ساړه په سبب نه پوهيدل، وهم پرستو به ويل چې دا ساړه له ځان سره بڼه زېږي نه لري او بد خبرونه

بې راوړي دي خو هيچا ته هم پته نه وه چې دا بد خبرونه كوم وو، بنيابي دوى ته ځكه هغه ساړه د بد زيري راوړونكى بنكارېدلو چې به خوبونو كې د تورو لوگيو بد تعبير ته قايل وو، فكر كوم دوى د اسمايي غره ته ختلي وو او د كابل ښار د كورونو له بامونو يې راوتونكي تور لوگي ليدل چې د اسمان په لور يې الوت كاوه او داسې بنكارېدله چې تا به وې تورو ښامارانو وزرونه كړي دي. زما په فكر خلكو كوښښ كاوه چې ځانونو ته د راهبانو القاب وركړي نو ځكه خو د تورو لوگيو د تماشې لپاره د اسمايي غره ته ختل، دوى ځكه نه وژل كېدل چې په ژمې كې د اسمايي او شېر دروازي د غرونو په سرونو هغه فراري مجرمان د ډېر ساړه له امله نشول گرځېدلى، دوى په كورونو كې ځانونه زنداني كړي وو او توپانچې يې د غره د ډډې د ختینو كورونو په لرگينو تاخچو كې ايښې وې چې هغه كال حكومت تازه په زېرو او شنو رنگونو لړلي وو.

حكومت هم ډېر ظاهر بين و او بايد ظاهر بين هم واى ځكه چې ولس يې هم ظاهر بين و، دوى كورونه ځكه په زېرو او شنو رنگونو لړلي وو چې له لېرې ښايسته ښكاره شي خو د هغو كورونو له دننه حال څخه نه وو خبر؛ دوى ته دا پته نه وه چې د وري مياشتې په پيل كې چې كله نرى نرى باران پيل شي نو بامونه به يې وڅڅيري.

ډيرى راهبان په دې اند دي چې د باطن علم ډېر مهم دى نو ځكه خو يې د ترلاسه كولو لپاره غرونو او ځنگلونو ته ځي، دوى څومره ناپوهان دي، دوى فكر كوي چې د بصيرت علم د غرونو او ځنگلونو په وچو ډبرو او دنگو ونو كې دى، خو داسې نه ده، پرېښتې تر هر چا ښې پوهېرې چې د بصيرت علم د انسانانو په مخونو كې پروت دى نو ځكه خو تل د انسانانو پر چاپېر تاوېري، خو د راهبانو له دې دومره ناپوهى سره هم د دوى دا خبره منم او سلامي ورته كوم لكه چې د هغې ژمې په يوه سره ورځ د تور گونگت په خيټه كې د غټې خيټې والا ناست سړي

ته پر سرک ولاړو د ترافیکو مامورانو سلامي ووهله! دې تصویر ما ته خوند راګړی و نو ځکه خو مې هماغه وخت د تور ګونګت د بدرنگۍ سره سره د تصور پر تابلو کښلی و.

عجیبه داده چې ما نورو ته ناپوهان ویل خو ما پخپله فکر کاوه چې زه هم ډېر ناپوه یم، زه ډېر ساده او کم عقل یم، ان کله کله به چې د خپل خان ناپوهۍ ته غوسه شوم او د آينې له مخې به تېریدلم نو سترګې به مې پټولې، له خانه به مې دومره کرکه وشوه چې نه مې غوښتل خپل مخ وګورم او د سترګو کونجونو ته مې خیر شم.

هغې لیونۍ داسې ډاګه راباندې اچولې وه چې هر څه یې راڅخه لوټ کړي وو خو یوازې دوه څیزونه یې راته پرېښي وو: ساه اخیستل او بېرته ساه ویستل!

کله به د خیالونو هجوم دومره راباندې زورور شو چې تصویرونه به یې له یو بل سره وجنګیدل او درې وړې به شول، ما به داسې احساس کاوه چې کوم ارزښتمن څیز مې ورک کړی دی او ناګراره به مې په لتون پیل وکړ.

زما وار دومره خطا شوی و چې په بازار کې د ټولو خلکو رنگونه راته الوټي ښکارېدل، زما سینه دومره دردیدلې وه چې کله به مې هم کوم بوډا جوالي ته وکتل نو دا مې انگیرله چې د هغه زړه هم له سلو غمونو ډک دی، چې کله به د نایي دوکان ته ولاړم او ویښتان به یې راته جوړول نو داسې مې انگیرله چې زما ویښتان یې نور هم راته خراب کړل، زه په دې اند وم چې نه هم کوم نایي راته سم ویښتان جوړولی شي او نه هم کوم خیاط راته سمې جامې ګنډلی شي. زه نه پوهیدلم چې د لیونتوب تر وروستي حده رسېدلی وم او که د بصیرت پر وروستي حد مې پړاو اچولی و!

زه نه پوهیدلم ځکه چې زه رښتیا هم ناپوهه وم.

زه پوهیدم چې زه ښه لیکل نشم کولی او نه هم ښه شاعر یم، زما احساس دردیدلی و، هغې زلزلي چې زما د ژوند له خوندونو ډک ښار یې ولړزاوه زما د کلماتو زرينې مانۍ یې هم ونړولې ځکه خو اوس زما قلم په دې مانېو کې د کلماتو په لتون و او هره کلمه به یې چې پیدا کړه نو د نیلي غمي په څېر یې په خپله ځولۍ کې اچوله.

*****

نور نو د ایرو هغه بت ته ورته وم چې د نري شمال یوه خپه یې له خانه سره وړلې شي، دومره بې سپکه شوی وم چې که پورته به شوم نو پښې مې رپریدلې، هره شپه به مې بانه یو له بله مرور وو، د شپې په چوپتیا کې به مې یوازې دوه شیان اوریدل: د سپو غیا او د دېوالي ساعت ټک ټک!

هغه میاشت چې په باغونو کې تازه د گلونو غوتی گل کېدلې او د کابل واورې ویلې شوې وې، مور مې په سر کې په گن گنلې پنځه سپین وینستان پیدا کړل، په دې ورځ په ټک پوهه شوه چې نور هر څه تر وروستي حده رسېدلې دي، هغې هم باید خپله وروستی فیصله کړې وای، نور نو زما د زړه په راز هم خبره شوې وه او په دې پوهیدلې وه چې له غټ سترگې هوسی سره زما د ژوند تړون ناممکن دی ځکه چېرته سارایي هوسی او چېرته د کلي لیونی!

په بل سهار بیا د کلي په لور روان شوو، دا ځل نه په غرونو کې پخوانی خوند و، نه د سرک په رالندیدلو او شاته تښتیدلو کې او نه هم په درو کې د زېرو گلاتو. ما ته دا ټول دریدلې ښکارېدل، زما مور هغه ورځ د عیسی علیه السلام د مور مریم په څېر ښکارېدله ځکه چې تر خولې یې یو توری هم نه وتلو او ما فکر کاوه چې د خدای په امر یې د چوپتیا روژه نېولې ده، خو زه ځکه مسیح ته نه وم ورته چې زما شونډې هم گنډلې وې، ان د ټکسي د موټروان او سپرلیو تر خولو هم سون نه ختلو. خو ما یو ښایسته تصویر بیا لیدلی و او زما د تصور بودا انځورگر په خپلو لړزیدلو لاسونو د حافظې پر تابلو ترسیم اووه، هر سپین وری یې په ډېر پام پورته غره ته په ختلې نری لاره د ختلو په حال کې انځور کړی و.

مور مې بیا هم زموږ له کلي په خوږ پورې د سپینې ډبرې خاوند تاویدگر ته له خپلې سهیلی سره ورغلې وه، هغې یو ځل بیا هم ورته د خپلې بې وسی خط ورکړی و خو دا ځل یې داسې ورته ویلي وو:

دا تاوید به په اوو سرو جامو گې وگنډې، د څرمنې په پوښ کې به یې بند کړې او په هدیره کې به یې د دوو پخوانیو قبرونو تر منځ ښخ کړې.

کله چې د مازدیگر لمر له نښترو او څپریو د دنگ غره تر شا غرغره کېدلو، مور مې پر چاقو د دوو زړو قبرونو تر منځ کوچنی قبر کیندلو او کوچنی تاوید یې پکې دفن کاوه...

خو زه پوهېدلم چې که کلونه وروسته د تاریخي اثارو کوم څېړونکی دا ځای وکیندي نو د دوو تنو د هلوکو ترمنځ به هماغه تاوید پیدا کړي او دا جمله به پکې ولولي: د سارایي هوسی له ښکرو د کلي د لیوني زړه بېرته روارئ!

زه پوهېدلم: هغې تاویدگر چې زما مور بیا هم د پرېښتې گومان ورباندې کړی و شیطانونو ته یې امر کاوه چې زما زړه بېرته راورې خو په شيطان کې دومره زور نه و چې زما شهید زړه ته ورنېردې شي، ځکه چې خدای ورته په گن گنلي پنځه ملایکې په پهره داری درولې وې...

بیا مې هم تل په تصور کې د هغې تصویر ته کتل او د زړه په ژبه مې د هغې نوم اخیستلو، نور نه پوهېدلم چې ولې خو د هغې تصویر ښایسته و او د هغې نوم هم ښایسته و.

هغه هوسی همداسې سارایي وه او هیڅکله هم زما نه شوه، پر ما هر څه تېر شول خو اوس هم د ژوند په مانا نه پوهېرم.

سارایي هوسی ته غاړه ورکول ښایي یوازې زما تمنا پاتې شوه...

ما دا هر څه ولیکل، خراب مې ولیکل، ښه مې ونه لیکلی شول، ځکه چې زه ناروغ یم!

پای

... دا مهال زه چوپ وم، داسې په خيالونو
کې ډوبېدم لکه بودا، د هغه په خیر له خپل
ژونده بېزاره کېدلېم، ما غوښتل د ژوند
حقیقت پیدا کړم خو زه نه د کومې ونې
لاندې ناست وم او نه هم د کوم سیند پر غاړه
تر څو د حقیقت پرېښته راته ښکاره شي او
په یوه شپه کې هر څه راته ووايي...

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**